

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

N:R 38 (1601) A. 30:DE ÅRG.

LOSNUMMER: 15 ÖRE.

UPPLAGA A.

P. Brunius

ILLUSTRERAD TIDNING

GDWIN

GRUNDLAGD AF

FÖR KVINNAN OCH HEMMET

FRITHIOF HELLBERG

SÖNDAGEN DEN 16 SEPTEMBER 1917.

HUFVUDREDAKTÖR:
ERNST HÖGMAN.

RED.-SEKRETERARE:
ELISABETH KREY-LANGE.

FRU PAULINE BRUNIUS
som fru Ilona i Svenska teaterns senaste nyhet "Riddaren af i går". Goodwin foto.

Amerikas favoritsångerska för närvarande.

Vår landsmaninna fru Julia Claussen. • Af Impresario Gustave Thalberg.

DEN SÅ HASTIGT BORT-ryckte - kände impresarion Gustave Thalberg lämnade kort före sin död följande intressanta artikel till Idun, där hans namn ofta synts,

EGENDOMLIGT NOG — och glädjande att omtala — äro för närvarande många af de mest populära, firade och eftersökta sångerskorna i Amerika svenskor.

Ända sedan Jenny Lind i början på 1850-talet gjorde sina makalöst framgångsrika turnéer hinsidan Atlanten, har uttrycket "Swedish Nightingale" haft god klang bland de musikaliska "Vankees", men med undantag af Christina Nilsson kan man knappast säga, att någon svensk sångerska — efter Jenny Lind — gjort verklig furor och satt det stora dollarlandets invånare i eld och lågor.

Så är dock, såsom jag ofvan antydde, för närvarande fallet med den från vår Stockholmsopera välbekanta och i godt minne bevarade utmärkta alt-sångerskan fru Julia Claussen. — Den amerikanska publiken har under de sist förflutna säsongerna tilljublat henne sitt entusiastiska bifall och blomsterstrött henne hvarhelst hon uppträdde, från New York till San Francisco och från Chicago ända ned till det subtropiska Florida.

Tidningarnas recensenter kunna knappt finna ord starka nog för att uttrycka sin öfversvallande förtjusning öfver vår landsmaninnas härliga stämma, hennes makalösa sångkonst, hennes värdiga och på samma gång behagfulla och graciösa framträdande

Fru Julia Claussen som Amneris i Aïda.

på scenen och konsertestråden. Ja, de gå till och med rent af — så likt amerikanerna — in på personligheten, och säga att hon på sina konserter föraktar att visa sig i de af modet föreskrifna alltför korta klädningarna, "abbreviated beyond the dictates of propriety," men i stället förstår att kläda sig med utsöktaste smak samt i elegantaste stil.

Fru Claussen har de senaste åren varit engagerad vid Chicago-operan. "Metropolitan" i New York och Chicagos opera räknas till de operainstitutioner där man får höra världens berömdaste och mest framstående lyriskt-dramatiska förmågor. Vår landsmaninna har funnit sig mycket väl i Chicago och varit nästan afgudad af publiken därstädes, men hon kommer ändock att till hösten lämna Chicago och har i stället antagit engagement vid Metropolitan operan i New York, där hon bland andra världsberömda artister får till kamrat äfven "den gudomlige" Caruso.

Fru Claussen har i sitt kontrakt med Chicagooperan förbehållit sig vissa månaders ledighet, för att under dessa mellantider kunna ägna sig åt konsertverksamhet. Under dessa perioder har hon då företagit turnéer öfver hela Förenta Staterna såväl som Canada, och har vid ett tillfälle till och med gjort en liten visit in i Mexico, där hon i den mycket omtalade revolutionsgeneralen Villa gjorde en intressant bekantskap.

Förra våren var hon ute på en vidsträcktare konsertturné än vanligt. Hennes im-

och det är med ett visst vemod man läser dessa rader, som vittna om författarens lifliga kärlek till allt svenskt och hans glädje öfver en landsmaninnas triumfer.

presario bestod henne vid detta tillfälle, jämte hennes familj och biträdande artister, en privat och öfver måttan elegant järnvägsvagn, "The Mayflower", i hvilken de färdades från plats till plats, och där de bodde hela tiden, i stället för att taga in på olika och mer eller mindre komfortabla hotell.

Denna "Mayflower" är för resten bekant därför, att den brukar användas af amerikanske presidenten såsom hans privata vagn, när han ger sig ut på järnvägsfärder. Den är högst elegant; har fem enskilda rum, förutom badrum och bibliotek, samt ett större gemensamt gemak med piano och smyckadt med blommor. Under turnén intogos där måltiderna och höllos repetitioner 3—4 timmar dagligen. Det var för resten sällskapets "observation room", där man genom de stora fönstren kunde beundra de förbiilande scenerierna. — En förträfflig kock och uppmärksamma tjänare hörde också, förstås, till "Mayflowers" utrustning.

Färden gick bland annat till Florida. — Det var första gången fru Claussen skådade söderns sköna länder, "wo die Orangen glüh'n", och hon njöt därför i fulla drag af det härliga klimat som Florida den årsliden — det var i början af april — har att erbjuda. Huru tjusades jag icke själf, när jag

Fru Claussen privat.

Fru Claussens båda döttrar.

Prenumerationspris:

Vanliga upplagan:		Praktupplagan:	
Helt år	Kr. 7.50	Helt år	Kr. 9.50
Halft år	» 3.90	Halft år	» 5.—
Kvartal	» 2.—	Kvartal	» 2.50
Månad	» 0.80	Månad	» 0.90

Iduns byrå och expedition, Stockholm, Mästersamuelsg. 45.

Redaktionen: Riks 16 46. Allm. 98 03.	Expeditionen: Riks 16 46. Allm. 61 47.
Kl. 10—1.	Kl. 9—5
Red. Högman: Riks 86 63. Allm. 4 02.	Annonskont.: Riks 16 46 Allm. 61 47.
Kl. 11—1.	Kl. 9—5
Verkst. direktören kl. 11—1.	Riks 86 59. Allm. 43 04.

Annonspris:

Pr millimeter enkel spalt:	
30 öre efter text.	Utländska annonser:
35 öre å textside.	35 öre efter text 40 öre
20% förhöjning för särskildt begärd plats.	å textside, 20% förh.
	för särsk. begärd plats.

tandes är det femte elementet, det himmelska aquavitaen, som allenast kan inmundigas af ormens klufna tunga på godt och ondt."

Orden nådde Else med främmande tankars makt och eggelse, medan hennes blickar hvilade på de blanka skogstjärnarna, de vemodfulla åsarna, och det sjöng och brusade för hennes öron, som under lördagskvälarnas läsning i prostgården.

När fadern sedan sträckte upp sin hand och visade på en hamrad kopparorm, som han bar på ringfingret, slog hennes hjärta af vild förväntan på ett väldigt, ett skrämmande under.

Och då deras väg åter bar ned i skogsdjupen och hon hörde pinglet af betande boskap och trampade i hjulspåren på den gropiga landsvägen, greps hon af beklämning vid att se, hur allt var sig lika som i går, hur tung och grå myllan klubbade vid hennes fötter. —

Men när hon satt på sin bädd i härbärget, gjorde hon bot för dagens synder med de gruffligaste ord hon kunde finna i profeternas klagovisor. Och hon läste dem om och om igen, fylls de outplånliga fastnat i hennes mottagliga sinne.

Hvart de kommo kände folket väl till de två karlarna. Den lille tjocke kallade de för Vattuskräcken, ty han hade i ungdomen blifvit biten af en galen hund och räddad genom påläggande af ett glödgadt järn.

"Du är väl född under Hundstjärnan du?" sade de till honom i byarna. Men Elses far, som eljes hette Anders och var starkt byggd och förslagen kallade de för Sliparn, och till honom sade de: "Slipa gör du, och slipad är du."

"Min rätt får jag," sade Sliparn, och såg folk in i ögonen, så att de blefvo rädda och gåfvo honom utan prut, hvad han begärde. Ibland tillade han: "Jag har hjälp." —

Det visste alla, och de förstodo, att det var Else, ty det var mest kvinnfolk, som kunde trolla, utom lappar och finnar. Nu ville dock ej Else hjälpa till i den handteringen längre. Ett ord visste hon, som genast stäfsade alla förslag i den vägen från Sliparns sida.

"Det timliga straffet kommer," sade hon. "Öfverallt dragas häxorna till fingret. Gud ske pris, om jag ej blir straffad för allt ledt jag gjort i barndomen."

Då satte Sliparn upp ett hemlighetsfullt, listigt smilande ansikte: "Pass man på," sade han. "Den ene får hjälp med ondo, och den andre med godo. Du har stjärnandarna på din sida, och du har aldrig förväxlat örternas och metallernas betydelse på deras dagar. Skulle Jaldabaot låta jämställa sig med ormen, och lifsafternas behärskare anklagas för smutsigt häxeri?"

Men han gjorde ej mera något försök att öfvertala henne. —

Det talades mycket om dylika ting i de ljusskygga gårdarna, där dagern sällan och

En vacker och ståtlig födelsedagsfest af gammaldags prägel firades den 30 augusti å Löfstads slott i Östergötland, då dess ägarinna fröken Emelie Piper fyllde 60 år. Bilden visar fröken Piper i kretsen af alla sina underlydande, som mangrannt infunnit sig och som rest äreportar och uppvaktat med en stor blomsterhyllning. Hilda Winge, foto.

grumlig silade in genom gluggarnas glimmer-skifvor, och människorna började ögna hvarandra med sneda, lurande blickar. Else märkte, att dessa oftast riktades mot henne. Hon sökte möta dem öppet, men ett kväljande tvivel på sin egen oskuld gjorde henne osäker och famlande. Och hon drogs likväl oemotståndligt att grubbla öfver det mångskiftande outgrundliga, som var i luft och jord, ofvan och nedan. Det blef henne en vana att undvika folks sällskap, att smyga kring hagar och stigar, när dagsverket var öfver, och låta de underliga bilderna forma sig i hennes själ. Allt hvad som glunkades i gårdarna blef då till flammande verklighet, som brände hennes sinne och kom hennes kropp att skälvva af onda varsel, men ock af en dunkel lyckokänsla. Det var grannat att se Guds härmakt strida på jorden och i skyn mot mörksens änglar, och hon rös vid tanken, att just hon var ett lockbete, slitet emellan hemliga makter.

De onda blickarna blefvo allt flera, och de onda tungorna begynte tala bak hennes rygg. De kommo till henne i löndom många och begärde hennes hjälp.

"Du kan ju läsa så godt, läs något öfver Barbro, som har frossan." —

"Ge mig något för Fabian i kriget, så att han blir hård mot kulorna! Men säg ej för någon." —

De bjödo band och hemväfd lärft, t. o. m. spännen och söljor, men de sågo ej på henne, och kom hon dem nära, togo de ett steg åt sidan.

Hon skickade dem tillbaka med oförrättadt ärende, men i sitt sinne vardt hon underlig till mods och tänkte: "De veta, att jag har makten, blott jag ville."

Hela våren hade de tillbragt i Västerdalarna, men mot midsommar drogo de vidare öster- och norrut. Det var blomningsid i Dalom, och luften var full af doft och ljus. De vandrade mot de stora kyrkbyarna, mest nattetid, och om dagarna sofvo de i skogen, tappade björksaf, förfärdigade lurar och näfverkontar, och Sliparen täljde skrin af masure. Göken gol i gyllene solnedgångar, och de lyssnade tysta, tröga att tala till hvarandra. Det enda folk de sågo voro kolarna i sina kojor och skyttarna, som de ibland mötte på sin väg.

Men en kväll hörde de helgmålsringning i fjärran och visste att de nalkades bygd och by. Deras stig skar en bredare väg i skogsbrynet, och just vid korsvägen låg en stuga. En kvinna kom ut i dörren och stirrade på dem med blåa, beslöjade ögon. Hennes rörelser voro underliga, och hon log jämt för sig själf. På hennes inbjudan stego de in i kojorna, som redan var mörk, så att de knappast kunde urskilja något.

"Bor du här ensam?" frågade Sliparn

"Ja, för det mesta," sade kvinnan och skraffade igen.

"Karlen min är väl

död i Ryssland, efter han inte kommer igen."

"Har du något att bjuda på?"

"Ja, brännvin," sade hon och slog upp i träskålar. De satte sig alla på långbänken under fönstret, men då de hade druckit, tog kvinnan Else vid armen, förde henne bort till härden och visade på ugnsrakan och ett bockhorn, som låg bredvid och utsände en frän stank.

"Du har ridit förr," sade hon, och synade henne från topp till få. "Jag ser det på dina ögon. I kväll är det gästbud på Berget."

"Jag har aldrig varit där," sade Else.

"Dit kommer du lätt nog," sade den andra och skraffade, så att det isade i Elses bröst. "Fordonen skall jag bestå och sätta igång dem med. Hvilka af sångerna kan du? Det är nog med de små, om jag hjälper till med den stora."

I detsamma stacks ett lurfvigt hufvud in genom dörren men drogs snabbt tillbaka.

"Stig bara på," ropade kvinnan, och ett par bleka barnungar i trasiga kofar smögo in i stugan. "Här kommer väl fler," sade kvinnan och vände sig till Else. "Vi blir stort följte i kväll. Det är barnen, som har lättast att ge sig iväg. De tynger inte stort, och de lär sig vägen medsamma. Och lusteligt har de i Blåkulla!"

Else såg förskräckt bort mot fadern och Vattuskräcken, men de hade somnat på bänken, och nyfikenheten höll henne kvar trots skrämelsen.

Flera barn kommo. En efter en smögo de sig in, flickor och gossar, små och halfvuxna. Några af dem hade kvistar af flygrönn i händerna, och deras ögon stirrade framför sig stela och med vidgade pupiller som kvinnans. De samlade sig kring härden, kysste ugnsrakan, togo talg ur bockhornet och beströko sina nakna fotsulor. Ingen af dem tycktes märka Else. Kvinnan tog från en hylla en näfve torkade växter och frön, som hon kastade på de kolnande bränderna. En tjock, hvit rök bolmade knastrande upp från härden. Plötsligt började en af flickorna att sjunga, och de öfriga slämdo in. Det läi som en psalm, men då Else hörde orden, som voro hädiska, vaknade hon ur sin förtrollning, trefvade sig fram till de bägge karlarna och väckte dem.

år 1888 första gången besökte Florida! I artistiskt hänseende var fru Claussens turnéer i lika måtto tillfredsfallande, att döma af några korta utdrag ur ett par recensioner:

"Denna artist har under de senaste åren blifvit mycket uppmärksammas och omtalad. Nu är hon en högst framstående personlighet i musikvärlden. Hennes karriär har visat ett ständigt crescendo. Fru Claussens artistiska ärlighet och hennes persons värdighet ha utgjort en viktig insats i att placera henne i allra främsta ledet bland de sångerskor som nu uppträda inför den amerikanska publiken. I hvarenda roll hon under senaste säsongen utfört, har hon visat sig vara en stödjepelare för operan och nästa säsong kommer denna intelligent artist att glänsa med sin sköna stämma i åtskilliga nya roller. En stor ande bor inom henne, som finner sitt uttryck i bevingande melodi; en uppenbarelse på samma gång af sann kvinnlighet, som får sitt förkroppsligande i sång."

En annan kritiker säger: "Mme. Claussen sjöng gudomligt, likt en inspirerad varelse. Om hennes diktion, frasering och skönheten hos hennes toner kan man endast tala i superlativer. Det är en viss storhet i allt hvad hon presterar. Hon har inga manér, ingen affektation. Hon är endast sig själf — oupphinnelig i sannt artistskap. Att ingå på en detaljerad öfversikt af hennes sång, är som att plocka i bitar en älsklig blomma."

Och åter en annan frågar i sin extas: "Hvem kan förglömma denna konsert? Hvem kan förglömma denna sångerska, med all hennes ärlighet, enkelhet, sublimitet? Hvem kan förglömma hennes underbara sång?"

Dessa äro endast några på måfå utplockade utdrag ur recensioner från platser i Florida, Louisiana och Texas, där fru Claussen uppträdde under den ifrågavarande turnén. Massor liknande — och om möjligt ännu mera entusiastiska — skulle jag här kunna återge, men det blefve alltför enformigt, ty de äro allesamma lika fulla af pris och lof, och skribenterna erkänna själfva, att de ha svårt att finna ord för sin egen så väl som för publikens förtjusning.

Vår landsmaninna är, som vi sålunda se, en numera stor och berömd "stjärna". Och vi här hemma böra alla glädja oss åt hennes stora framgångar. Hon är dem fullt värdig. Vi erinra oss ju väl det allvar och den stråfvän efter att nå konstens höga finnar, som hon lade i dagen när hon tillhörde vår Stockholmsoperas personal, och vi unna henne af fullaste hjärta hennes nuvarande berömmelse och konstnäransende.

För mig personligen utgöra fru Claussens framgångar ute i stora världen en källa till stor belåtenhet. Jag förutsade nämligen för flera år sedan, att hon skulle kunna bli en världssångerska. Och det gläder mig helt naturligt att nu finna mitt impresario-omdöme i så eklatant grad bekräftadt.

Jag yttrade nämligen, då jag en afton i sällskap med min vän Ivar Hedenblad hörde fru Claussen sjunga på vår opera:

"Här har du en sångerska, som kommer att låta tala om sig, ifall hon har mod att flyga ut i världen och pröfva sina krafter och sin lycka."

"Tror du verkligen det?" — svarade Hedenblad och skakade tviflande på hufvudet.

Men den erfarne impresarion fick ju ändå rätt.

Jag sade i början af denna artikel, att många af de för närvarande mest populära,

Fru Claussen tillsammans med två amerikanska sångerskor.

firade och eftersökta sångerskorna i Amerika äro — svenskor.

Så är verkligen äfven förhållandet. Det tycks rent af råda en gyllene ålder för "Swedish Nightingales". — Utom fru Claussen är nämligen sedan ett år tillbaka äfven fru Marie Sundelius engagerad vid Metropolitan operan i New York och gör där stor succès.

En annan svenska, fröken Lydia Lindgren, är engagerad vid Chicagooperan och räknas som en af favoriterna därstädes på grund af sin röst, sin dramatiska begåfning, sitt ståtliga och intagande utseende samt sina personliga egenskaper för öfrigt.

Fröken Alma Peterson är namnet på ännu en svensk sångerska som är fäst vid operan i Chicago. — En hennes namne, fröken May Peterson, har vunnit de mest entusiastiska leford i de ledande New Yorktidningarna för sin underbara röst och sin behagliga apparition.

Ofriga högt uppburna svenska sångerskor äro: fru Chilson-Orman, fröken Alice Sjöselius, Esther Osborne — som för några år sedan var engagerad vid vår Stockholmsopera — fruarna Jennie Norelli och Staberg-Hall samt Mm. Olive Fremstad. Den sist nämndas härstamning är dock rätt kosmopolitisk. Hon är nämligen född i Stockholm af en svensk fader och en norsk moder samt uppfosttrad i Amerika. Hon var under flera år engagerad vid Metropolitanoperan, men ger numera endast gästroller och har med stor framgång uppträdt i Berlin, Bayreuth, London etc. — Äfven fröken Greta Torpadie tycks ha slagit igenom i New York.

Amerika är sålunda fullt af "svenska näktergalar", hvilka för närvarande med sina vackra röster, sin sångkonst och sina personligheters behagfullhet lägga dollarlandets publik för sina fötter. Man kan ju endast glädja sig däråt, ty de bidraga ju sålunda hvar och en i sin mån till att sprida glans öfver "old Sweden".

Från mörka år.

Novell af MILDRED THORBURN-BUSCK.

(Forts.)

HON HADE STRACKT SITT ORA EFTER ljudet och velat springa nedåt sluttningen mot vattnet, men fadern hade ännu en gång tagit henne i armen, väntat henne om och hållit henne fast, tills pinglet af skällan uppslukats af vildmarken. Detta hade förr varit henne ett kärt minne, men nu bäfvade hon för sina syndiga ögons och örons vittnes-

börd. Hon hade ofta hört sin far säga, att hon i högsta mått ägde den hemliga kraften. Hvart skulle den väl leda henne?

Bygden låg ljus och ängslande klar i snösmälningens bleksiktiga dager, då Else lämnade prostgården med männen, som enligt löfte afhämtat henne, då deras väg bar norrut igen. Efter att ha färjats öfver älven fortsatte de stora landsvägen, som längs ås-kammen i mäktiga bukter gick öfver skogarna till närmaste by. De gingo å hvar sin vägkant, skygga och främmande för hvarandra. Männerna sneglade halft ogillande, halft beundrande på Else. Hennes smala, brunhåriga hufvud och ansiktet med de genomskinliga ögonen hade fått något af hemlig klokskap, och i den grå vadmalssklädningen var hon helt olik den trasiga, barbenta ungen, som förr följt deras stråt. Else talade ej till dem. Hennes tankar voro kvar i prostgården, och deras mål-lösa vandring var henne redan vorden för lång. Vid afskedet hade prosten gifvit henne en bibel som minnesgåfva. "Det är den bästa hufvudgården" hade han sagt, och hon släppte den aldrig ifrån sig, bar den inlindad i en hufvudduk och läste i den på kvällarna och under rasterna på vägen.

Så småningom, då en ny bygd öppnat sig för dem, återfölo de tre i sin gamla förtrohet, och Else fann, att äfven af dem var det mycket att lära. Ting dem hon ej förstått som barn.

Om aftnarna, då de hvilade sig på berg-hällarna, förde fadern ordet och berättade hvad han lärt i sin ungdom i Prag, dit han kommit med svenska hären till plundring, men stannat som gesäll hos en viss Kziweck, gelbgjutarmästare, som på långväga ströftåg söderut fått insikt om stjärnkunskap och naturens under, så att han kunde förutse händelser mannaåldrar i förväg. Denne Kziweck hade en gång funnit Hvitormen, ormarnas konung, med kröningens tecken på sin panna, sofvande midt i vintern under en full-löfvad ek, och efter att ha kokat ormen och druckit ur spadet hade han fått helbräddagörande kraft. Han kände ock till ett medel, "guaza" eller extractum cannabis, öfverträffligt att stilla smärta och skänka hänryckande drömmar. Dess beredande hade han lärt af turkiska köpmän och ofta låtit gesällerna njuta af dess verkningar. Men att eftergöra den hade de ej förmått, fast de visste, att smör, hampa och ambra utgjorde dess hufvudsakliga ingredienser.

Det var Kziweck, som undervisat honom i österns hemlighetsfulla vishet, den sanna kunskapen. Han kände eonernas namn och deras motsvarigheter bland elementerna, och i den hermetiska konsten, ypperst bland vetenskaper, var han ingalunda obehövad. Else lyssnade, lockad och skrämmd, till den brustna återklängen af sägner dem gamle Kziweck förtalt under stjärnenätter i Prag.

— "Ormen," sade han, "det är han som har makten! Ur Kaos' slem uppstod han för att kämpa mot Jaldabaot. Ormen var den förste att smaka på frukten af det träd, som stod midt i lustgården, och som är söt för människans gom. Mästarn själf, Hermes Trismegistos bar en staf omslingrad af ormar, ty klokskapen i ondt som godt var honom underdånig. Och i staden Roma, förtalde Kziweck, kan man se den hedniska läkaguden Sculapus, som ger en orm att dricka ur en skål. Detta förklarade han mig sålunda, att skålen må betraktas som de vises sten, och det mystiska fluidum däri fly-

Prötva Tuppens Zephyr
och Ni köper ingen annan.

Kungl. Hofjuvelerare

K. ANDERSON

Praktkatalog gratis

- - och franco. - -

Stockholm och Göteborg.

“De gamlas dags”

I NÄRHETEN AF HUDDINGE STATION I TVÅ rödmålade villor har föreningen "De gamlas dag" under sommaren beredt några välbehörliga semesterveckor åt sina skyddslingar. Det märkliga med denna sommars landvistelse är, att den är den första då föreningen kan ta emot under eget tak. Vid Brevik och Tyresö har man föregående år ordnat sejouren i hyrda villor, men genom fabrikör Carl Malmbergs välkomna donation äger man nu två inbjudande villor i den mest landligt inbjudande trakt man kan önska sig. Fru Mathilda Hedman är fortfarande husmor och en outhöfligt omtänksam värdinna för de förnöjda och tacksamma gästerna.

Tjugo gäster är det man på en gång kan mottaga i hemmet, och tre veckor är den för vistelsen fastslagna tiden. För att så många som möjligt skulle kunna tas emot ha semesterveckorna i år utsträckt till ända in i september, och den sista gruppen vistas just nu därute. Det är skönt för den gamla från ett trångt lifet hem i staden att sakta spatsera under björkarna i den härliga luften, och om den också är lifet svalare och om solen går tidigare ner, är det godt ändå att hvila på verandan och att alla måltider på dagen gå till dukadt bord — fri från omtanke och matbekymmer i dessa tider. Inte minsta glädjeämnet har varit det trolleri, genom hvilket fru Hedman

lyckats genomföra att alla dagar kunna bjuda sina gäster på godt oförfalskad kaffe. Inte

sommarhem. :- :-

mindre än hundra koppar sådant ha dagligen serverats.

För att kunna ta emot tjugo gäster måste en del finna sig i att logeras på den större villans rymliga vind. Men så har man den trösten att villan en gång ägts af ingen mindre än själfva Arvid Ödmann, och att det var just på den inredda vinden han förvarade sin rika skatt af blomsterhyllningar.

Föreningen med det behjertansvärda syftet att lindra bekymren för äldre och ensamma har en särskild kommitté för sitt sommarhem. Denna kommittés medlemmar äro amiral Carl Olsen, bankdirektör Fritz Ottergren, direktör Ernfrid Thulin, fröken Gerda Rydgren och fru Mathilda Hedman. Den sista kan inte frigöra sig från tanken på hur hennes sommarpensionärer skola få det äfven under vinterns dagar, och hon har räknat ut, att det vore så utmärkt, om kvinnor, som sitta i de egna, goda hemmen, skulle vilja ta en af dessa gamla under sitt speciella skydd. Att t. ex. ta emot denna skyddsling till middagsgäst, om också endast ett par dagar i veckan vore en stor och god hjälp. Det är inte lätt att köpa mat i år, och huru skall man göra nu, när man inte haft annat att laga den på än på fotogénkök?

“Vi måste gå nu, det är snart mörkt.”

Karlarna reste sig sömniga och oviga och gingo utan frågor genom barnfloken ut till den väntande dragkärran, men då Else följde efter dem, sprang kvinnan ut på vägen med grofva skällsord. En gubbe och en kulla närmade sig på väg från byn och vid deras åsyn blef kvinnan än mera högröstad. Hon knöt näfven och skakade den mot Else.

“Tvi dig häxa, häxa!” skrek hon. “Vill du förleda mig med ditt djäfvulstyg? Vill du locka mig från präst och kyrka! — Häxa!” skrek hon en sista gång i dören, som hon omsorgsfullt slöt, då bondfolket gick förbi. Dessa sågo stint och ligande på Else och spottade betänksamt tre gånger framför sig. Sedan drog gubben upp sin knif och höll bladet mellan sig och Else, då de gingo förbi.

De tre stodo tysta en stund, så bröt Else ut i krampgråt och gömde hufvudet i händerna. Sliparen sade kärft: “Tig med det där! Vi ska till byn nu, förs!”

Vattuskräcken satte i gång med kärran och innan nattens inbrott voro de i kyrkbyn och lade sig att sofva i en björklid nere vid älven.

På söndagsmorgonen gingo karlarna ut för att aftala slätterarbete för veckan, men Else närmade sig, dragen af en inre hemlängtan, till kyrkan som höjde sig på strandnipan. Hon sköt sakta upp porten och steg in i vapenhuset. Därinifrån ljöd psalmsång, en bön till Gud om en snar förlösning ur jämmerdalen, en segerviss försmak af det himmelska gästbudet. Sången steg välbehagligt sorgsen under de hvitmenade hvalfven:

”Mäktigt skall då den cithara,
Så och den sköna Musica
Högt klinga öfver alla,
När jag mig till min Frälserman
Min fröst, min fröjd, min brudgum sann
Skall innerliga hålla —”

Else hade ofta hört den sjungas hos prostens, fårarna runno utför hennes kinder. Strax efteråt begynte prästen sin predikan, och hon steg in i kyrkan för att höra bättre. Det var en mager och kolerisk herre, och han tycktes fatta sitt kall som ett utdrifvande af djäflar. De långa armarna susade genom luften, och rösten skrek af hetsighet. Han talade om Israel, som öfvergifvit Herrens vägar, om styggelser, som bedrefvos rundt omkring dem. Han ville draga alla med sig i kamp mot det onda.

— “Nu talar Gud visserligen icke mera till Israel genom profeterna, utan hans ord gäller Sveriges affälliga land och folk. Hören Herran Zebaots röst: “Se dagen, se det kommer! Till dig är ordningen kommen. Dagen för Herrans hämnd är inne, ett vedergällningens år för Sions sak. Och dess strömmar skola förbytas till beck och dess mull till svafvel, och dess land skall blifva till brinnande beck. Hvarken natt eller dag skall elden slocka, dess rök skall evigt uppstiga.” Else lyssnade med brännande kinder. En kulla på en af de nedre bänkraderna vände sig om och såg på henne. Det var bondhustrun från i går. Hon knuffade på sin granne, tills denna vände sig om, så en och åter en. Snart hade halfva kyrkfolket vändt sig på bänkarna och stirrade på henne med hätska, granskande blickar.

Prästen, som märkte, att något ovanligt var på färde, höll ett ögonblick upp med sin predikan. Då klack det till i Else, hon kände det, som om alla dessa människor bloi

afvaktade ett tecken att få sliga fram och rifva henne i stycken. Hon vek ett steg tillbaka, satte handen för ansiktet för att dölja sig för prästen och flydde ut genom vapenhuset, nedför den tomma kyrkbacken till björkliden vid älven, där Sliparn låg sofvande under en hötsåte.

“Vi måste bort från byn på stunden!” sade hon och ryckte den sofvande mannen i ärmnen. “Är du från vettet?” frågade denne och såg förargad upp på henne. “Än är det gale hit, än dit med dig på sistone. Nu har vi tagit lejd för två veckor hos nämndemans.”

“Så får jag bli tagen till tings då för trolldom. De ville ta mig i kyrkan. Prästen hade allt stoppat sin predikan.”

Sliparn reste sig med ett misslynt stånkande. Utan att spilla ett ord gick han till Vattuskräcken, som låg med kärran bakom en rishög, väckte honom och gjorde uppbrott från trakten. Sålunda gingo de oförtutet dag och natt till bygder längre österut, där de ej voro kända.

Else led under denna tid af stark själa-ångest, och under de ljusa nätterna, då dimman dref lätt öfver skogsljárnarna, plågades hon ej längre af onskans gyckelspel, men väl af en trånsjuk längtan efter renhet och sinnesfrid, sådan som hon känt hos prostens Amenius. En natt, då de hvilat ut några timmar i en öfvergifven timmerkoja, bröto de upp strax före dagningen och gingo vidare på en halft igengrodd boskapsstig. Det hade regnat på förnatten, och den kyliga luften var mättad af doften från nattviol och blommande buskar. Öfver björktopparna hvilade ännu fuktigheten som ett flor, och dropparna föllo sakta till marken, en efter en. Ibland skymtade ljusa gestalter bak furustammarna, och Else ertappade sig med att vända sig om efter dem, men det var blott häggar, tyngda af mycken blom, eller nyckfulla töcken, som böljade öfver myrmarken. Skogen sof icke, den vakade icke heller. Den var fylld af ett stilla darrande lif, sänkt i blomningens hänryckning. Else kände sig, äfven hon, snärjd af nattens hemlighetsfulla makt, men hennes helsade sinne förnam det som suckar från oförlösta väsenden, hvilka andades rundt deras stig och på årets ljusaste natt sträckte ut feberheta händer efter rättfärdighetens sol med salighet under sina vingar.

(Forts.)

Fru Mathilda Hedman, De Gamlas Dags varma vän och husmor vid sommarhemmet.

Kvinnor och svamp.

Några rön från Svenska Dagbladets svamp-utställning.

DE HVARJE HOST ATERKOMMANDE svamputställningar, som Svenska Dagbladet sedan tre år anordnat, ha tillvunnit sig allt större intresse, i år har utställningen antagit storartade dimensioner, och allmänhetens uppmärksamhet vuxit därefter. Naturligt nog har den allt svårare dyrtiden bidragit till detta resultat, liksom den lockat fram en uppsjö på surrogat och på försök att använda nya födoämnen. Den stora uppvisningen har därför också i år blifvit till en svamp- och gagnväxtutställning, helst som den också i Gillets stora sal, där den är ordnad, upptar en mängd läkeväxter och en högst intressant samling färgväxter. Men då vi anta, att det i denna tid främst är det matnyttiga, som intresserar Iduns läsare, vända vi oss till några af experterna på detta område.

Fru Ulla Esseen är känd för en rik erfarenhet i fråga om svamp och svampräp-ter, har vunnit pris på utställningar och utgivit en broschyr med beskrifningar på enkel tillredning just för att göra svampen använd bland befolkningens större lager. I år, berättar fru Esseen, har hon på konserveringens område slagit sig på en del nyheter, en finare soja, svampsenap och svampkaviar, samt vanliga svampar som tryffel. Men hon känner sig dock mest dragen till det nyttiga och för alla lätillgängliga och fäster därför stor vikt vid sin enkla metod att förvara svamp på buteljer. Det händer ju att man en dag gör en så stor skörd, att man ej har användning för den, då kan det vara godt att få mala den på köttkvarn och stoppa den på flaskor — närmare förklaring finns i fru Esseens broschyr "Svampar och svampräp-ter". I denna beskrives också denna flitiga svampsamlerskas försök med svampbrödet, och hur hon fick sin idé i Rosersbergsskogen en dag och genast vid hemkomsten experimenterade. Som prisdomare fungerade officerarna vid skjutskolan, där fru Esseen är restauratris vid officersmässen, och bästa beviset för deras gillande var, att bullarna och kakorna aldrig syntes till, sedan de en gång kommit på bordet, berättar fru E.

Försöken att använda hittills försummade växter till föda samt surrogatväxterna ha en ifrig förespråkare i fru Ida Högstedt, som är den enda husmodern bland de många, som i denna tid meddela råd och rön i pressen. Det var fru Högstedt som spred kännedom om mollans användbarhet som spenat, och senare har hon med framgång försökt rödbetsblad på samma sätt.

"Jag var nere i Östergötland," berättar fru Högstedt, och träffade en gumma, som läst i ett af Folkushållningskommis-sionens flygblad

Fru Ulla Esseen.

Fru Ida Högstedt.

Fru M. Heilborn.

om mollan, och fann, att Stockholmsfruarna voro ändå inte så dumma. Då hon hörde, att det var jag som skrivit det, frågade hon, om det inte var rysligt svårt att skriva i tidningarna."

Fru Högstedt har vid sitt bord att bjuda på kaffe af maskrosötter och käks af vassrotmjöl och visar prof på Epilobium Angustifolium, mjölke, en växt som finns öfver hela Sverige och som i Ryssland användes att blanda upp te med.

Vid ett litet elegant bord visar generalkonsulinnan Heilborn mera raffinerade saker: en utmärkt soja af torkad svamp, en pickles, som smakar förträffligt, lagad på rysk metod af hvit luden riska, Karl Johans och fingersvamp. Men där ses äfven saltad svamp till enkelt hushållsbruk. I en annan afdelning visar fru Heilborn en hel del svampräp-ter med mycket aptitretande utseende.

Den lyckade utställningen har säkert gifvit en uppräckning åt många.

De slächta små lamporna.

Af

ELISABETH KUYLENSTIERNA-WENSTER.

EN STOR SLAKT. MÅNGA BRÖLLOP, än flera barndop och kanske mest begravnin-gar, ty slakten är ock så gammal, att den dö måste. Med åren blir det allt flera ofruktbara grenar på stamträdet. Det är baron Claës, död ogift. Kammarherre Rutger, död barnlös. Själve fideikommissarien med gref-vevärdigheten, död af v a d a s k o t t. Ogift. Skulder: en half miljon.

Så är det fröken Gunilla, 90 år. Fröken Hebbla 87. Fröken Cecilia, den skönsta vid salig kungens hof, 91 år. Ja, fröknar har slakten i alla åldrar, men endast en, som rik och oberoende, går egna vägar.

Det är Madeleine. Hennes födelseår är 1873. Således kan hon icke räknas till de unga längre. En och annan företagsam fatig-lapp försöker väl ännu sin lycka; om dessa frierier har krönikan sig följande be-kant.

Fröken Madeleine tar emot vederbörande i sin gustavianska salong. Hans lefnadsför-hållanden har hon sonderat både med sitt praktiska förstånd och sitt goda hjärta, och det är därför vanligast, att hon förekommer honom i hans ärende.

"Det var vänligt, att ni fittade upp till mig," kan hon säga. "När man börjar åldras, glesna vännerna. Tomrummen efter varma hjärtan fyllas aldrig. Åtminstone är det min erfarenhet. Jag är icke barn af min tid, menar ni kanske! Trofasthet är visst mest tradi-tion. — Låt så vara, men sedan jag vid tjugu år miste min fästman — han drunknade — har jag aldrig kunnat hålla af en man för ett långt och lyckligt samlif, blott, som i er till exempel, se ett angenämt umgänge i min manliga bekantskapskrets."

Detta tal skulle varit nedslående för den hoppfulle aspiranten, hvilken trott på, att kvinna måste varda man gifven, allenast han räckte ut handen, men fröken Madeleine lade med blidt förstående balsam på den "kränkta äran". Grannlaga erbjöd hon sin hjälp, om den behöfdes. De voro ju vänner, icke sant?

Hon stod som sagdt ensam, och hon hade alltid tyckt, att sin glädje skulle man ej hålla i knuten hand, än mindre detta världens goda. Det blefve för tungt att bära, om hon icke finge dela det.

— Nå, i det fallet fattades det naturligtvis icke hjälpare, men det tycktes ligga en hemlig trollmakt i fröken Madeleines guld, ty rann det bort åt väster, bärjade hon nytt i öster. Antingen fick hon ett arf eller gjorde hon med klok, fastän hederlig beräkning en affärsvinst. Rikedommen trufdes hos henne, ehuru den aldrig tilläts bli hennes husbonde, endast hennes trojänare.

Alltmera förtvinnade släkträdet, och de många brefven, som på silfverbricka hvar morgon inbuross till

Kaptenen vid flottan Ragnar Werner och fru, f. Elisabeth Aust. Vigseln förrättades i Långedrag den 25 aug. Anna Backlund foto.

fröken Madeleine hade ofta breda sorgkanter, men det var dock icke döden, som sköflade mest, tyckte fröken. Lifvet var obarmhärligare, ty det förkrympte hennes kära; smulade sönder deras ideal till vägdamm, bar bort deras rikaste och bästa intressen som vissna blomster. De hade alla hunnit medelåldern, hennes bekanta, och slagit sig egoistiska och mätta till ro. De, som kunnat, de andra knotade och jämrade och betraktade sin egen tillvaro från alla sidor med den vissa öfvertygelsen, att ingen i hela världen hade det så svårt.

"Smått! — ohjälpligt smått," säger Madeleine sig. Hon vänder sig åt annat håll med sin klart brinnande själ. Det faller sig alldeles naturligt, att hon med innerligt och förstående deltagande skall omfatta de stridande ländernas olyckliga krigsfångar.

Själf bor hon i en god svensk stad, där krigskonjunkturerna hopat vinster, och där rofferiet mot nästan aldrig får ett så plump och groft namn utan kallas: **k a m p e n f ö r l i f v e t**.

Lyckligtvis behöfver icke Madeleine figga ihop pengar till sina skyddslingar. Det gör de förtjusande basarfruarna, hvilkas män njutit af den underliga, blodsådda skörden från kämpande länder.

Hvad Madeleine gör för de lidande fångarna, förmår endast den kvinna, som har intelligensens modersömhet i tankarna, egen tid och egna krafter, den kvinna, som ej flyter med strömmen.

Hon skrifer bref. De längtande fly till henne i fullt förtroende. Än är det en staccars tysk fånge, som i Sibirien förtärts af oro för hustru och barn, än kommer det från tyska fånglägret ett hjärtslitande bref: "Matusjuska! Du hjälper mig få bud till min gamla, blinda mor!"

Dessa korta, skygga bref från England, Frankrike, Ryssland och Tyskland kommo på de sällsamaste vägar, voro ofta tummade, slitna, halft oläsliga, när hon tog dem i sina smala, ringnistrande händer, och alla buro de spår af ett skälvande hjärtas lifsångest. De voro böner i tvifvel, böner i barnatro. Afbrottna, rädda... De voro sårade och dödströtta vägfärande, som dignade ned hos henne. Febersjuka ögon, kvalfullt stirrande efter lisa och hjälp.

Det hade blifvit Madeleines mission att underlätta dessa tusendes och åter tusendes förniga vandring. Hon hade rest till fronter och fångläger, använt hela sin välthet hos myndigheterna, och så gått upp i detta arbete, att hon glömde det lilla landet Sverige, till dess det gjorde sig påmint — enkelt, men djupt allvarligt.

En septemberdag sitter fröken Madeleine vid sitt stora skrifbord och arbetar, då ett visittkort lämnas in till henne.

Det är ett gammalmödigt styft och tjockt kort, hvilket länge fått tid på sig att ligga och gulna i en låda och suga upp doften af forkad lavendel. Det med anglosachiska typer tryckta namnet — **M a r i a G ö t e l l** — är Madeleine fulkomligt obekant. Hon ser frågande upp på sin troljännarinna, hvilken representerar typen: svart klänning, hvit mössa, herrskapet = vi.

"Ja, fröken. Hon står i tamburen."
"Du har inte bedt henne stiga in?"
"Hon ser bra — bra sliten ut — som om hon varit fin, förstås."

"Bed henne stiga in i salongen. Jag kommer strax."

Septembersol öfver gustavianska möbler. Hvad kan vara stilrenare? Hvitt och guld och blekblommigt siden mot speglarnas matta ljusreflexer. En förnämt leende kyla öfver själfva minnet af en Sofia Magdalenas

hofelikett. Men septembersolen lyser också öfver palmer och azaleor, trädvuxna aralior och sammetsmjuka dahlior, och detta ger lif åt salongen, gör den till en lust för det öga, hvilket, som gamla fru Götells nyss stirrat mot grå husrader.

Hon tvekar, när hon kommer in, om hon skall sätta sig vid dörren eller på stolen vid det lilla japanska skåpet. En klenod från 1700-talet. Den platsen är också undanskymd, men ändå inte figgarens. Hon sätter sig vid skåpet, hvars granna fjärlar tyckas fladdra i solskenet. Madeleine ber henne emellertid ta plats i soffan.

"Jag har bestämt sett fru Götell förr. Är vi inte — inte jämnåriga? Jag vill minnas, att vi varit på baler tillsammans."

"Många gånger, fröken. Men jag är äldre. Jag har nyss fyllt de femtio. Och jag vet, att jag ser ut för sextio. Bekymmer förnygar ingen. Min man har kaptens afsked och vi lefver på hans pension. Före kriget räckte det godt, och vi kunde se våra vänner ibland. — Nej, fröken, det är inte så, att jag ber om pengar. Jag har ett annat ärende."

"Jag hör så gärna på."

"Tack, det vet jag. Därför har jag kommit. Fröken ömmar för sin nästa, det har vi märkt. Som ni tagit er an krigsfångarna! Men kära lilla fröken, nu ville jag fråga er, om ni tänkt öfver, att många här i vår fredliga stad i vinter måste kallas fångar — inte krigets, men mörkrets. Alla små vänliga lampor, som lyst värmade och glädjande i anspråkslösa hem, stå tomma på olja. Och festljusen, de där hvita och vackra, vi till helgen satte i fars och mors blankade malmstakar, kan bara de rika köpa. Mörkret skall ta den fattiges glädje, fröken. Det blir som en segelled med släckta fyrar. Har ni tänkt på det?"

"Nej," utbrister Madeleine upprörd. Hon ser för sig de små hem, hvilka krupit ihop under låga tak i äldriga byggningar, där den moderna komforten aldrig skall tränga in, men där det varit tryggt och minnesgodt bland ärfda ting, hvilka ej fålt kritisk granskning, endast kärleksfullt öfverseende. Hon känner också de stora praktvåningarna, hvilka i likhet med hennes egen, så snart hon önskar, strålar af elektriskt ljus, blir bländande in i minsta vrå, och jämförelsen gör henne blek.

Fru Götell stryker undan sitt grånade hår under hattbrättet.

"Ser fröken, det kommer kanske en tid, då nöden tar oss alla i sitt järngrepp. Det sägs ju det. Men än så länge lefver ändå hoppet, och det är därför det är så bittert att afsäga sig allt, bara sitta i mörkret och rufva — — — Det är fångenskap det också, så glädjelös som någon. Sorg och bekymmer växer i mörkret, och det obetydligaste får vikt."

"Ja, ja," nickar Madeleine.
"I år fändes inte mera den gaslyktan i hörnet utanför vårt, som min man lyste sig vid, när han lade patience. Nu sitter han sysslös och stirrar. Pipa har han inte råd att röka."

"Men jag vill så gärna..."

"Ack, lilla fröken, det är ändå inte dit jag vill komma," afbryter fru Götell med en viss stolthet. "Min gubbe och jag ha det kanske bättre än många andra. Tänk, på de alldeles ensamma! Och hvad jag menar, är det, att efter det ändå finns både ljus och glädje kvar i världen, borde de gudagåfvorna spridas."

"Ja, visst. Ge mig ett råd?"

"Min idé är kanske för liten och tarflig för att någon skall bry sig om den," säger fru Götell tvekan. "Allting skall ju nu-

mera vara kommittéarbete och offentlighet, men alltsom det blifvit skummare om kvällarna, och jag har sett, hur höstmörkret sveper sig omkring oss som ett sorgedok, har jag gått och tänkt på, hur godt det skulle göra i många betryckta sinnen, om det bara någon gång lyste upp rikligt ljus och glädje. Här finns många s. k. solida hem med stort och rikt umgänge, hem, som vi känna till — vi, som inget ljus ha — och de känner oss. Staden har sett oss leka tillsammans. Kunde inte de hemmen taga emot någon gång med gammaldags gästfrihet och ge oss värme, en kvälls förströelse, ja, jag säger det om igen — litet glädje."

Madeleine har lutat sig framåt. Hon har icke så alldeles lätt att fatta den ifriga, stappande rösten, som ingalunda pockar på välgörenhet utan endast talar från en glömd vrå till den värld af löjen och burgen fred hon skulle tillhört, om ej kriget rasat. I det stora, förfärliga lidandets skola har fru Götell icke gått, men för hvar dag har hennes lilla, lifsslig blifvit halare och brantare. De värkande, trötta fötterna slinta oupphörligt. Ofrivilligt skjuter Madeleine en pall under dem.

"Kära fru Götell," säger hon hjärtligt, "tror ni, det skulle göra det något ljusare och lättare, om vi — vi, som kan det — enades om att ha små samkväm en gång i veckan så där på gammaldags sätt, då gästerna kunde titta upp i all anspråkslöshet och prata bort en stund?"

"Ja, det är jag öfvertygad om," svarade fru Götell varmt, "den solidariteten skulle värma många frusna hjärtan. Fröken skall veta, vi har ingen brasa heller i vinter att njuta af. Det är det rysligaste jag vet att nödgas elda med halfskjutet spjäll och stängda luckor. Det är som att stänga in eldens själ med alla dess drömmar." Hon ler vemodigt. "Fröken tycker nog, jag är barnslig, och det är jag kanske. Men hade vi inte litet af barn i oss, hade vi aldrig stått ut i dessa vargalider, och får vi aldrig mera lof att glömma, hur svår hvar stund är att komma igenom, där vi invärtes."

När fru Götell gått, står Madeleine och ser sig omkring. Hon är bragt ur jämvikt; det är så underligt tungt inom henne. Hon hade aldrig förr reflekterat öfver, att hon icke som varint tänkande och kännande kvinna hade rättighet att behålla sitt dyrbara hem som oinskränkt besittning.

Nu märker hon med ens, att alla dessa tomma möbler, hela den vackra filen af rum måste ha ett ändamål. De skola fylla en uppgift — icke den att vara sjukbarack åt de i lifvets strid sårade, så fullt och dystert namn vill hon icke ge det. Nej, må de bli en öppen famn för dem, som längta efter en stunds frist. Må de, som världen går förbi, samlas här och minnas sin fredliga ungdomstid på den gamla herrgården eller i det stora huset vid torget eller på det trefliga kaptensbostället.

Det förefaller henne icke längre smått att se in i sitt eget lilla land, in i sin egen stad, in i de hjärtan, som skrumpna och svältta, medan kriget härjar.

Sina stackars krigsfångar vill Madeleine icke öfverge, men icke heller skall hon, den ensamma, försumma att räcka handen åt dem, hvilka räddas ensamheten.

Hon trycker på den elektriska knappen, och ljuset spelar fram öfver rummet som en sprudlande, festinblandad melodi. Hvarje låga är en klingande ton. Madeleine har aldrig förstått det förr, men nu är det som om hon lyssnade in i ljuset och hela hennes väsen vaggas in i en stämning af god vilja till människorna.

Ett konstnär- och blom-

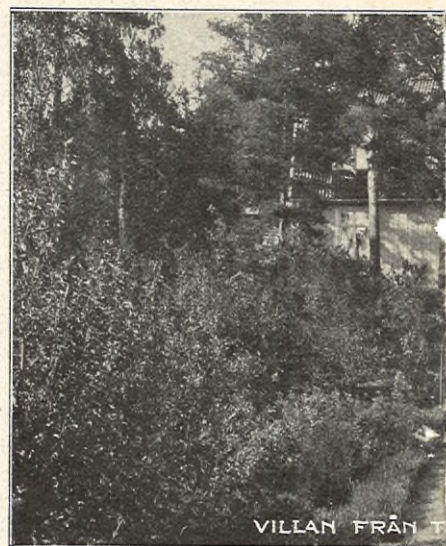
MATSALEN

I SCHOTTEGÅRDEN PÅ LIDINGÖN HAR i dessa dagar firats fest, ty fröken Siri Schotte, som tillsammans med sin mor äger den ena af de två villorna, som bära detta gemensamma och karaktäristiska namn, har fyllt 50 år. Och innan ännu blomsterhyllningen visnat har Idun skyndat sig att presentera den 50-åriga för läsekreten. För dem som bo på Lidingön är denna presentation öfverflödig, ty fröken Schotte har under de nio år hon tillhört samhället gjort sig känd på många olika områden och värderad vida omkring. Det är icke ofta en utpräglad konstnärsgåfning som fröken Schottes förenas med praktisk blick och hur mycket man än beskyller våra dagars konstnärer för affärsmässighet — ty denna egenskap anses oförenlig med konstnärskapet — så vore det nog icke många af dem, som ville åta sig att som fröken Schotte sköta fem olika

kassor för allmänna ändamål, kommunala och politiska. Om fröken Schotte skulle uppriktigt yfra sig om — fast det gör hon inte — hvilken af dessa föreningar ligger henne närmast om hjärtat, blefve det nog trädgårdsodlarnas. Så fort man kommer inom grinden till Schottegården märker man att här har en blomstervän sin hemvist och inne i villan får man detta intryck förstärkt många gånger om. Växter i krukor stå öfver allt, både i det utbyggda blomsterrummet med värmeledning och vattenrör för besprutning inledda, och i hvarje fönster, och alla dessa växtbarn ha det välskötta och belåtna utseende som de endast få hos den som älskar dem och förstår att pyssla med dem som de lefvande och kännande varelser de äro. I ateljén en trappa upp med ljus från tre väderstreck hålla främst kaktéerna till. De rada upp sig som soldater och se stela

och otillgängliga ut i denna tid, då deras blomning ännu icke börjat. Men på väggarna blomma och brinna tulpaner, som fröken Schottes pensel fäst på duken sistförflutna vår. De äro hennes senaste studier.

Det är klart att då man besöker en konstnärinna går man först till ateljén, det är som att stiga rakt in i hennes själ, men hos fröken Schotte är hela huset fullt af konstskatter, dels hvad hon själf åstadkommit på olika områden, dels minnen

VILLAN FRÅN T

Fröken
Siri
Schotte
och

från konstnärsvänner i form af deras tafloer och slulligen arvegods från en gammal släkt som med vallonblodet ärfde en säker smak och fallenhet för det sköna.

Men låt oss stanna en stund i ateljén. Fröken Schottes landskap pryda väggarna och man ser, att denna konstnärinna, som började sin bana med att studera på Arts Décoratifs i Paris så småningom kommit att förälska sig i de molnstämningar och skiftande dagrar, som hennes eget land bjuder i rikt mått. Fröken Schottes artisti-

FRÖKEN SIRI SCHOTTE OCH FROTUA NIS

GASTRUM INNANFÖR ATELJÉN

KONSTNÄRINNAN AFSLUTA

sterhem på Lidingön. *o*

*hennes
villa
Schotte-
gården.*

ETT HÖRN AF SALONGEN

ska bagage är synnerligen välförsett. Hon har studerat dekorativ konst och målning i Paris — det sista bl. a. hos Julian, som är en af de mest kända af de stora elevateljéerna därute, grafik för Fusch och gobelinteknik vid Manufacture des Gobelins. Som många andra svenskor skapade hon sig en ställning som konstnärinna i Paris, där hon var medlem af Union des Femmes Peintres och hemförde flera utmärkelser. Från paristiden har fröken Schotte många minnen af svenska konstnärer. Hon talar

med beundran om Nils Forsbergs studier till hans stora Gustaf Adolfsduk, och visar fotografier af Carl Milles och Gottfrid Larssons första arbeten. Paris var det rastlösa arbetets tid, men för en på samma gång praktisk och konstnärlig natur som fröken Schottes bjuder ett hem i Sverige nog på flera möjligheter och större tillfredsställelse.

Det finns så mycket att se på i fröken Schottes hem och så många historier att lyssna till om hur de olika föremålen vandrat i släkten och genom tiderna fått en patina af minnen. Men i salongen fångas vår uppmärksamhet af ett prakthörn inramadt af en gobelinimitation utförd af fröken Schotte efter franska 1700-talsmönster och en möbel med måladt öfverdrag kopierad efter ett original, som tillhört Marie Antoinette. En annan målad gobelin, äfven den utomordentligt väl utförd af fröken Schotte är

ursprung hittills okänt och inhöljdt i ett sådant mystiskt dunkel, som släkttraditionen brukar omhulda.

Bredvid detta märkvärdiga skåp hänger en lifen tafla sydd i pärlor efter tidens barbariska mod och utförd af fröken Schottes farmor. Det är en framställning af den bekanta Madonna della Sedia, och det märkliga har inträffat, att taflan är så utomordentligt väl utförd att den närmar sig konstnärlighet. Här är tydligen en utpräglad konstnärsgåfning, som fröken Schotte kan peka på som förklaring till sin egen.

Mycket mera skulle vara att säga om det vackra och pietetsfullt ordnade hem som fröken Schotte skapat åt sig på Lidingön och af hvilket vi nu visat en glimt, men må det vara nog med att tillägga, att vännerna alltid hitta dit och att de råd- och hjälpsökande aldrig funnit dess dörr tillsluten.

kopierad efter en svensk väfnad, som utförts på Gustaf Vasas tid och hvars original existerar på Stockholms slott.

Vi måste också beundra det vackra gamla skåpet i matsalen. Det är ett renässansverk med målningar på glas efter antika motiv infattade i ebenholz och med vridna pilastrar i sköldpadd och inläggningar af samma ämne. Fröken Schottes farfar köpte skåpet efter en envoyé Celsing, som fört det med sig från Konstantinopel. För öfrigt är dess

RUMMET MED KONSTNÄRSKAMRATERNAS TAFLOR

O. Ellqvist foto.

Hos blåbärsflickorna i Ångermanland.

BLÅBÄRSFLICKORNA ÄRO NU HEMMA igen efter växlande erfarenheter. Följande lilla skildring torde vara typisk för hvad de upplevat i obygderna, — för det mesta har väl det friska lefnadsmod som talar ur dessa rader följt de hurtiga ungdomarna på deras färder efter skogarnas gömda skatter.

— det allra värsta — lappa kängorna. Men i det som i så mycket annat är vår husbonde oss en hjälp.

Så går dag efter dag och snart äro fyra veckor gångna och mer än 3,200 kilo blåbär afsända till torckeriet i Hofing. Och det är ju inte så dåligt, isynnerhet som det största delen af tiden ej var mer än nio blåbärsflickor i Västerkålen. Men så var det inte heller en enda af flickorna, som inte hade råd att dricka kaffe på hvarje tänkbart ställe på hemresan.

E. E.

I full skogsrustning.

KLOCKAN 6 RINGER VACKARKLOCKAN hos blåbärsflickorna i Västerkålen, men det är inte så godt att vakna minsann. Och ändå ligga vi ganska primitivt på Rödakors-madrasser stoppade med hö, med tre vedträn under hufvudet och minst lika många under fötterna, för det hade någon hört "vara så nyttigt". Men omsider gnuggar dagens köksa sömnen ur ögonen och snart puttrar det under grötgryta och kaffepanna.

Om en stund går en underlig procession af sömniga och särdeles lätt klädda varelser upp till brunnen, där husets enda tvättfat — begagnadt af värdfolk och hyresgäster i broderlig sänja — är placeradt och nu är det att ställa sig i kö för att i sinom tid få sin morgontvättning. Under tiden har frukosten blifvit färdig, och alla ha lika brådtom att få tag i fallrik och mugg och slå sig ned kring ledarinnan, som har den ansvarsfulla uppgiften att dela ut maten till tio hungriga munnar, så att ingen blir utan och ingen får mindre än den andra. Maten ätes vanligen under intensiv tystnad, det är alldeles för godt med nykockt hafregröt och mjölk, som är så fet "som gräddede i Stockholm" — för att man skulle vilja distrahera sig med onödigt pladder. Och sedan vankas spisbröds-mörgås och kaffe — att uteslutande äta spisbröd en hel månad var nog litet pröfvande för några, men det uppvägs af det ovanligt goda smör, vi fingo. Och så kaffet, alla blåbärsflickors största fröjd, åtminstone så länge sockret räckte, men det var det si och så med på slutet. Och ändå räknades bitarna ibland flera gånger om dagen, ja, det hände t. o. m. en gång, att det var åtta flickor, som sutto i sina bäddar kl. 4 en morgon och räknade socker för att se, om det ändå inte fanns kvar till "en hel bit i hvar kopp".

Omkring kl. 8 äro vi färdiga att ge oss af i skogen iklädda byxor och grofva kängor, kontar på ryggen och korgar och plockningsmaskiner vanligtvis bundna med snören kring lifvet för att vara minst till besvär under marschen. Och så bär det iväg till "brännan vid Råkalen" eller öfver "Hemningsfloen" eller till "kojan bortom kolbotten" eller till något annat ställe, där folket försäkrat oss, att det finnes "husket med bär". Värdfolket är mycket tillmötesgående, och husbonden har många gånger gått från sitt arbete för att visa oss till rätta i skogen med dess myller af småvägar. Och bär finna vi nästan hvarje dag, så mycket vi orka bära hem. Nu har endast hvarannan flicka en kont, och när de blifvit fulla, är förmiddagens arbete slut. Utom hembärningen förstås — men det är det arbetsammaste af allt. Det är inget lekverk för en sömmerska eller en fabriksarbeterska att gå med konten, som full väger ungefär 25 kilogram, kanske sina 3 å 4 kilometer, och detta inte på landsväg utan delvis i fullkomligt obanad skogsmark, eller öfver myrar, där man sjunker ned för hvarje steg. Men det går — första dagen får man hvila nästan hvar minut och kommer aldrig hem, tycker man, men man öfvar upp sig och på slutet är det ingen, som ser särskildt frött ut, när hon kommer hem.

Hemma ryker det ur skorstenen — det är en tyst öfverenskommelse, att den som kommer först hem på middagen gör upp eld och sätter på kaffepannan. Och så dricks dagens andra kaffe, men till detta bjuds intet smör utom de gånger — men de äro inte sällsynta — då vår värdinna kommer in med en fallrik nykärnadt smör eller en klick nästan varmt messmör i present. Hon tycker det är så synd om flickorna, som ej äro vana att få nog med smör och mjölk — "mjölk skall jag då åtminstone försöka ställa, så att ni får så mycket ni vill ha, den här tiden." Och mjölk går det också åt i kolonien på Västerkålen. Söt mjölk till frukost, filbunke eller långmjölk till middagen och söt mjölk eller ännu bättre, kärnmjölk till kvällen, hvad kan man mer begära!

Efter middagen bär det af i skogen igen, om det inte åskar, som det ibland gör, och då är ingen ledsen för det just, för att någon gång måste man stoppa strumpor eller sy i knappar eller

Frukost på tunet i Västerkålen.

På andra sidan väggen satt Malena och trallade. Hon hade en strumpa uppträdd på handen och försökte laga ett hål, där fem fingrar ledigt gingo igenom. Det var ett arbete som nästan var roligare än alla andra, ty det hindrade icke tankarna att dansa och fara som de ville.

"Trallala!" sjöng Malena, ty i morgon var hon sjutton år. Trallala! sjöngo ärtorna borta på spisel så att locket skramlade.

Ack, fänkte Malena och rörde om i ärtorna, måtte bara far bli glad till, i morgon! Men det såg just inte så ut. Far låg dag efter dag och sturrade i taket. Den där sjukan kom öfver honom i bland. Då var han tvär och led och sur utanpå, och att döma af hans suckar och dåliga aptit måste han ha det lika surt och ledt inuti. Då kunde Malena bjuda till bäst hon förmådde utan att det lyckades henne få ett smil på fars läppar. "Låt mig vara, Malena, jag är det stygga trollet, låt mig vara." Nej, det såg just icke ut till att bli annorlunda i morgon. Såvida icke ett under skedde.

"Å, snälle Gud, gör ett under!" Men i dessa tider skedde icke under.

"Å, Gud, gör undret i alla fall!"

Lilla Malena satte undan kvasten, tog skyffeln och sopade upp.

"Tyst, tyst min skyffel," hviskade hon och gick på tå. Far sof ännu, det var mycket tidigt. Sedan lade hon på sängtacket och tog dammtrasan. Framme vid fönstret blef hon stående en minut bakom trådgardinen. Där såg man allt utan att själf vara sedd.

Från det vackra, moderna huset midt emot brukade vid denna tid en ung man komma ut med kvast under armen, feja och städa gatan och därefter gå till sitt arbete. Men hvar gång han hvilade på kvasten, och det var icke allt för sällan, spejade han upp mot Malenas fönster. Slack då en liten hand fram under gardinen log han tryggt och fortsatte. Den unge mannen var portvaktens son och lika präktig som en prins med rike och hundra lakejer. Men för Malena var han icke en prins, han var prinsen.

Denna morgon stod emellertid lilla Malena besviken bakom trådgardinen. Gatan låg redan fejad och fin och hvarken kvast eller prins syntes till. Med en sorgsen nick åt det granna huset skulle hon just gå vidare med dammtrasan, när ljudet af fasta, bestämda steg borta i den tysta gatan nådde henne. Och fastän hon kände stegen måste hon ändå öfvertyga sina ögon. En half tift genom fönstret var nog. Med dunkande hjärta fortsatte hon damningen omständligt och noga.

Det var en stor kartong han bar i handen... Men hvarför bär han en kartong och hvarför kom han häråt i stället för att gå till sin plats? Hon måste bita sig i läppen för att inte skratta och gned dammet våldsamt.

När stegen stannat framför hennes port

Vägen tillbaka till civilisationen.

Det förgyllda päronet.

Af SVEA KJELLMAN.

I DET OANSENLIGA OCH GAMLA LILLA huset fanns en ateljé. Där inne låg en man och sturrade i taket. Han var bitter och led, och allt som han låg och sturrade in i sig själf och sitt fattiga, usla lif blef han allt bittrare och ledare.

Borta i hörnet tryckte sig den stora, tomma duken upp mot staffliet. Det var i taket han sturrade, men han såg likafullt den tomma duken. Sedan en månad förföljde den honom. Den skulle bli hans stora verk.

Något utkast hade han ännu icke gjort. Men namnet var färdigt: SpegeIn.

Målaren skraftade hemlighetsfullt bakom läpparna. Hvad han skulle lura dem! Dem som åter väntade sig något vackert och godt af honom. Om igen skraftade han till.

Under hela sitt lif hade han bara gjort vackra och snälla saker, allt medan den beske och lede daimon bodde i hans bröst. Men nu var tiden kommen för daimon att stiga fram. Hans var den tomma duken. Där skulle han få rita den goda mänsklighetens alla lögner. Och daimon log sitt beska leende bakom målarens läppar.

Den tomma duken skulle bli mänsklighetens spegel. Daimon hade tuggat på motivet en månad, men ännu var det icke färdigt. Det var fullt och styggt och ledt, men ledare skulle det bli. Målaren gjorde en skadeglad och hätsk grimas. Icke ett enda försonande penseldrag skulle han offra mera på mänskligheten. Lömsk och falsk, full af lögn och smuts, det var hvad den var, och den skulle nu få stå ansikte mot ansikte med sin egen styggelse och fulhet. Daimon skulle göra sitt verk godt och han skulle icke förfuska motivet. Ändligen hade han fått sin i deccnner utlofvade duk.

gick hon ut i köket att se till kaffet och duka brickan. Kaffet kokte icke än, och så snart ytterdörren gnällt där nere och stegen försvunnit uppåt gatan igen gled Malena på få ned för trappan.

Det var en stor kartong. Lilla Malena smekte den med fingrarna och läste utan-skriften som var fast och bestämd, precis som stegen. Hon svalde ett lifet förljust skratt, fast besluten att icke öppna asken förrän till frukost när allt morgonstöket var öfver och hon gjort sig fin. Men fingret som icke kunde motstå att redan nu glänta en smula på locket skulle med säkerhet petat omkull beslutet, om icke kaffepannan uppe i köket just då gjort hvad en kaffepanna som lämnas ensam ett ögonblick alltid brukar göra. Ut öfver spiseln slungade den en ilska kaskad, hvars fräsande icke bara nådde ned i farstun utan långt in i lilla Malenas samvete. Fingret smällde igen locket och Malena tog trappan i tre språng. Trallala, trallala...

Den lilla flickan hade ingalunda glömt den bön hon föregående dag lagt i en högre makts händer. Medan hon rustade om i spiseln och dukade den finfina kaffebricka far skulle ha på sängen, eftersom det var hennes födelsedag, sysslade tankarna nästan uteslutande med allt det roliga far och hon skulle komma att ha i dag. Ty denna morgon skulle Gud med all säkerhet laga att far åter vaknade frisk och glad. Hon tviflade hvarken på Guds vilja eller förmåga i den saken. För henne betydde den så mycket och för Gud var den så enkel. Hvarför skulle han neka henne den!

Strax lilla Malena kommit inom fars dörr hade hon märkt det. Gud hade icke gjort undret.

Men hvad hade hon också väntat sig? Att Gud skulle ta notis om hennes födelsedag? Det var egentligen rätt åt henne. Människor voro alltid så inbilska och genast färdiga att blanda in Gud i alla sina små hvardagligheter. Hon skämdes grundligt men önskade samtidigt att Gud ändå hade gjort undret.

Men det som icke skulle vara lönade sig icke att sucka efter. Nöjd och glad borde man i stället sjunga en stump och vara tacksam att få lefva i denna vackra, goda värld. Solen log ju hvit och varm och snäll, rosorna på födelsedagsbordet doftade.

Malenas lilla kammare var icke längre någon kammare utan ett skimrande slotts-gemak. Det hade kartongens alla skära rosor gjort. Söt och berusande flöt deras doft genom rummet, men Malena stängde dörren om dem och sprang ut i köket. Framför diskbaljan läste hon än en gång kartongens bref till "prinsessan".

"En snygg saga!" skrattade hon. "En fin saga, där prinsen är gatsopare och prinsessan piga!"

Mannen med säcken vinglade plötsligt till och stod stilla framför henne midt på trotloaren.

"Min lilla fröken — söta — lilla fröken —," Malena drog en smula förskräckt andan och leendet rann bort. "Se — lilla söta — om en tordes —." Malena ville springa, men skrällen hade satt sig i benen.

"Tja, ser hon, om en fattig sate —." De vattniga ögonen klippte, slöa och smått generade, och strupen arbetade med något som icke kom fram. Några mjölkvagnar skramlade på gatan och en rad skolflickor fnisade nyfiket förbi. Men Malenas ögon hängde vid säcken som tung och stor böjde mannens rygg. "— en fattig sate, lilla söta — ser hon — att — se —"

Malena tog icke sina ögon från säcken som

låg fast och tung på ryggen som en grå och ofäckt puckel.

"Se — att —." Halsen var långt framsträckt: "Jag är hungrig."

Malena bet ihop munnen, blodet steg henne åt ansiktet. Hon var fylld af blygsel, förödmjukad af mannens förödmjukelse. Det krypande tiggeriet och det franka ogenerade, dem var man nog van att se på utan blygsel. Men en gammal mans "jag är hungrig," det var att omvärvas af en grågul dimma lukande af mögel och fasa. Himlen var ännu blå och solstrålarna dansade som i morse. Men ändå tycktes det Malena att Gud plötsligt släckt solen.

Det dröjde en stund innan hon uppfattade den stammande ursäkten. Lilla fröken skulle för all del inte vara ond. Lilla fröken måste glömma det han sagt. Det var stor skam af en fattig sate som han att antasta den lilla fröken. "Men när magen är tom — tja, ser hon! Och ursäkta så mycket nu, lilla söta, och var inte ledsen på mig."

Malena fick upp sina läppar just som mannen med säcken vinglade till igen för att gå vidare. "Nej, nej. Ni skall äta."

Två konstaplar ute i gatan sände en lång blick.

"Kom med," sade hon högt, i ett ögonblick vuxen och behärskad. "Jag skall visa er vägen." Konstaplarna vred nacken rätt och fortsatte.

Malena vände sig om och såg in i ögonen som klippte. Och med en ton af glädthet, liksom hade Gud aldrig släckt solen, började hon berätta om sin födelsedag allt medan hon ansträngde sig att skjuta fram fötterna helt långsamt och i jämbredd med säcken.

Gatans trafikanter sågo roade ut. De vände sig allt som oftast om efter den lilla flickan och mannen med säcken och tycktes belåtna. De anade ej att den lilla flickan själf kände sig allt annat än belåten.

Malena pratade i den glädliga tonen och log mot de små klippande ögonen. Men mannens förödmjukelse satt ännu i halsen som en gråt. Och hon kände sig ej gladare vid tanken på hvad far skulle säga. Ty mannen med säcken gick ostadigt och slappt på sina ben och vinglade misstänkt. Ja han var drucken, afgjorde Malena midt i sin glada berättelse, men det fick vara. Far skulle bli ond, men det fick också vara. Det var hennes födelsedag och hon hade fars löfte att bjuda två stycken på kalas. Hennes gäst skulle nog slippa in, det var ingen fara. Hon vore inte Malena om hon inte kunde drifva det igenom på ett lyckligt sätt. Hon hade ju alltid tur... Så muntrade hon upp sig själf ur missmodet som var ett ledsamt troll. Men nog hade missmodet fog för sig, ty väl kände hon far när han var i siti svarfa lynne.

"Nästa tvärgata så är vi hemma," sade Malena med ett tappert leende. "Då ska vi ha middag, och det skall bli något godt i dag, ser ni!"

De vinglande benen stannade med ett ryck. Hvad pratade lilla fröken om middag! Inte var det för en sän som han, hur förbaskadt godt det skulle kännas i skrovet som varit utan mat öfver dygn. Malenas ögon

Manuskript och bref

af redaktionell natur torde alltid adresseras till Redaktionen af Idun, ej till någon särskild medlem af densamma.

mörknade på nytt inför den gulgrå dimman. Hade han ingenting förtärt sedan i går? — Åjo, en stor rejäl sup, lilla söta! En annan sate hade bjudit, och skam den som inte tog hvad som bjöds. Men från och med i morgon fick han mat igen. Då tillträdde han sin plats. "Men ser hon, lilla söta, hvad solen är för innerligt varm och rar i dag?"

Malena blundade ett tag och svalde. "Ja, trallala," kvittrade hon tappert och gjorde sig uppriktig möda att undvika säckens knufar och ej komma före. —

Malena sprang i hvitt köksförkläde mellan salen och köket och hade stort bestyr med middagen. Malena ville ha fest och en riktig dundermiddag, och hon kunde hvad hon ville. Ur sina grytor och kastruller trolade hon de raraste saker. Från en stol innanför dörren följde henne två små vattniga ögon i djup och stum beundran.

Då gick ateljédörren upp och far kallade. Malena sköt till ugnsluckan och gick med händerna knäppta under förklädet. Gode Gud — gode Gud...

"Hvad är det för ett kräk du har sittande där ute?"

Malenas hjärta bankade. "Jag har bjudit honom eftersom det är min födelsedag, far."

Målaren stod med slutna läppar och betraktade henne. "Bjud två dina vänner sade jag."

"Ja far, den jag bjudit skall få äta för två, och mina vänner äro alla människor. Inte far väl far tillbaka sitt löfte?" Målaren teg. "Han åt i går morse sist — snälla far, låt mig bjuda honom i stället för någon annan?" Målaren teg ännu. Malena kramade sina händer under förklädet.

"Bra, Malena," sade målaren och log ett kort ögonblick.

"Tack, far lille, och — och får han sitta ned vid bordet?"

"Hvar skulle man annars sätta en gäst?"

Det blef en underbar middag. Malena var hänryckt.

De skära rosorna utsände en förtrollande doft, och soppan och stufningarna smakade nektar och ambrosia och försvunno som snö för vårsol. Det var en glad middag och likväl sällsynt allvarlig. Utom Malena talade ingen. Hon pratade och skrattade utan att någon gaf svar. Far som i två ord berömt hennes kokkonst teg mörkt som förut. Den ende gästen satt förstummad och åt, fylld af vördnad och andakt. Denna måltid var en helig akt, den han begick till slutet utan att ha vanhelgat med ett ord. Men Malena betraktade honom och var lycklig.

"Hör nu, lilla prinsessa," talade Malenas gäst sedan far efter middagen nickat ett kort välbekomme och gått, "för hon är som en prinsessa, jag får be till att gratulera fast jag ju bara är en fattig sate och ingenting kan skänka."

Men plågad af sina daimongrubberier låg målaren inne på sin soffa och rökte. Dörren hade smällt upp, eller hade han glömt stänga den, och han såg Malena och den underlige göken sitta framför födelsedagsbordet försjunkna i betraktande af rosorna. Och han började omedvetet lyssna till samtalen som handlade om blommor och solsen och öfvergick till moderna hus med portvakter.

"Ja, se maken till rosenblomster ser en inte ofta."

"Det gör man nog inte."

"Ja, se en prins må det väl vara allra minst!"

"Lita på det." Malena sände en blick midt öfver gatan och skrattade.

"Hör nu, prinsessa, jag vill också lägga något på hennes bord. Jag skall köpa ett paron — så snart jag får ut första aflönin-

gen köper jag ett päron, ett stort, det största som finns. Men förgylldt skall det vara, rikligt förgylldt."

"O, tack —" Malena fick tårar i ögonen. Nu var det bara far som inte gratulerat. "Tack, tack..." Hon tog en penna och skref på ett hörn af tidningen: Ett förgylldt päron. Hon skref det mycket prydligt och fint, ref af pappersbiten och lade den på födelsedagsbordet bland alla blommorna.

"Hvad päronet är vackert," sade hon. "Se, det lyser!"

"Men så är det också förgylldt, prinsessa!" Målaren där inne på sin soffa brast i skratt. Han satte sig upp och började betrakta honom som "bara var en fattig sate" men som skänkt rikast. Och på nytt brast han ut i skratt, ett förlösande och uppsluppet skratt. Världen månde verkligen vara en aldrig så ond och fulltig uselhet, så länge den ändå rymde en kostbarhet fick man öfverse med ondskan och fulltheten. Eller var det icke ersättning nog att världen besatt en kärlek som kunde göra prinsar af gatsohare och förgyllda päron af papperslappar! Han satte båda fötterna i golfvet och gick ut i salen.

Där satt karlen fortfarande framåtböjd och storrade på bordet med ett skimrande sken i sina klippande små ögon. Det var reflexen från den magiska glans som det förgyllda päronet utstrålade.

"Malena, min pulla," sade far, "du har fått sällsynta födelsedagskänker i dag, och min skall inte bli något undantag."

Malena hade vändt hufvudet från sitt päron och såg upp i fars ansikte som blifvit munfert.

"Hör nu, pullan min, du skall ha det bästa jag äger, du skall ha den tomma duken som var dämons. Han får vänta, det är han var vid."

"O, far —!"

"Det skall bli sagan om Det förgyllda päronet, och i morgon börjar sittningen."

"Far!"

"Direktör Carlsson kommer att ge tolf hundra. Det går till ditt blifvande hem, Malena — hämta hit prinsen! Jag ger mig. Det ginge därhän ändå..."

"Nåväl," hvisslade målaren för sig själf inne i ateljén, "där kom min dämon åter till korta. Alla mina dukar har han ägt och hvar enda en har han fått lämna ifrån sig — staccare!" Men öfver målarens ansikte låg reflexen från det förgyllda päronet, och han såg långt ifrån missbelåten ut.

Det var på lätta fötter Malena lämnade salen. Allt som hon någonsin kunde önska i denna världen hade blifvit henne gifvet i dag sedan hon mött mannen med säcken. Med schalen om axlarna var hon redan halvvägs i trappan när hon besinnade sig och sprang tillbaka in i sin kammare. Där föll hon på knä och tackade för undret som ändå skedde.

Ett nytt sätt att lära sömnad.

Föredrag i sömnad komma att hållas af fröken Greta Tholander i K. F. U. K:s lilla hörsal, Brunnsgatan 3, tisdagen den 18:de och onsdagen den 19:de sept. kl. 8,15 e. m.

Första kvällen demonstreras en del lätttydda och tygbesparande blusar, så t. ex. en viyellabus sydd af 1.45 meter tyg. Somliga af blusarna äro med brodergarnsrester eller groft silke hopsyddas för hand, ett tillvägagångssätt som bör vara välkommet för dem som sakna symaskin och kanske rent af — fråd.

Andra kvällen demonstreras hufvudsakligen en flickklänning.

Androcles (herr Ivar Nilsson) och lejonet (herr Borgman). Almberg & Preinitz foto.

BERNHARD SHAW SÄGER I ETT AF SINA många företal, att det senaste århundredets teater har förvandlat den allvarliga konservativa engelska publiken till en af de mest sensationslystna och på samma sentimentala, som världen skådat. Hvad den svenska teaterpubliken beträffar, har den knappast gjort sig förtjänt af detta slags hårda omdöme, men så mycket är visst, att den uppfostran till att anamma Shaw, som kräves för att få utbyte af hans stycken, saknar vår publik ännu alldeles. Det märktes bäst på mottagandet af Androcles och lejonet, Dramatiska teaterns första nyhet för året. Androcles är en prøfvosten både för skådespelare och åskådare, och ingendera parten kunde riktigt bestå prøvet. Den vackra gamla fabeln om den kristne slafven som i öknen drar ut en förnattig ur ett lejons tass och sedan genom en underlig skickelse sändes in på arenan i Rom till just det lejonets möte har under Shaws händer formats och knådats till ett verk, fullt af oväntade och öfverraskande drag. Ibland tänker man på det burleska inslaget i Shakespeares Mid-sommarnattsdröm, men så komma djupt gripande scener, såsom då de kristna vänta martyrdöden och patricierflickan Lavinia (fröken Kolthoff) söker ge uttryck åt själen i sin tro på en Gud, som är större än drömmen, därför att han är det verkligaste af allt. De första kristna som humorister är en af de förbryllande nyheter som Shaw för fram. Vi ha vant oss vid att höra talas om deras glada trovissitet utan att närmare tänka öfver att glädje också kan betydligt skämt. Bland de bäst lyckade typerna från detta ganska ojämnas skådespel må man nämna fröken Kolthoffs Lavinia och herr Högels atletiske vapensmed Ferrovius, den senare ett barn i en jättes gestalt, full af ursprunglig godhet och sliten mellan sina krigiska instinkter och sin själs heliga önskan att tjäna Gud. Skräddaren Androcles (herr Ivar Nilsson) lyckas på det hela taget få fram det mänskliga hos den ynkliga skräddaren. Mänskligast är han i sin kärlek till djuren, då kryper det fram något ur det fördolda i hans räddhågade själ, som ger honom makt öfver både djur och människor och man förstår hvarför han går under namnet "den grekiske trollkarlen". För de öfriga uppträdande har man mera blandade känslor. Herr Bergvalls romerske kapten var vacker att se på och herrar Noré, Enwall och Olof Molander skilde sig godt från sina uppgifter. Herr Palmes slappt öfverlägsna kejsare, som ger nåd som man prøfvar en ny sensation var en värdad prestation, som man kan vänta af en erfaren skådespelare. Men som helhet verkade stycket något förvirrande — hvilket icke uteslutande får skrivas på Shaws räkning.

Svenska teatern har inledt sin säsong med en modern komedi, Riddaren från i går, af den ungerske författaren Herczeg Ferenc, översatt från tyskan af Algot Sandberg. Den är spirituell, rolig, ger ett öfverraskande slut och en alldeles ny lösning på den gamla problemställningen ménage à trois, som man trodde skulle vara ända till leda debatterad. Det förhåller sig nämligen så, att professor Paulus (herr Klintberg) har en strålände vacker hustru, Ilona, (fru Brunius), som han beundrar och ser upp till, men som han försummar ganska mycket för sitt absorberande intresse för sötvattenspolyperna i de ungerska sjöarna. Tibor, vän i huset, (herr Gösta Ekman) den typ som likt katten mer älskar huset än husbonden och Lisi (fru Teje)

stå vid sidan af detta par som aspiranter på sälligheten att få del af värmen och trefnaden. Fru Ilona har af ledsnad i öfverilning bedragit sin snälla man med en flygbaron, en kretin vid namn von Trill, utmärkt framställd af herr Brunius och upptäckes af Tibor, som rasar öfver att se sin idol störd från altaret han rest åt henne. Tibor genomdrifver skilsmässa, men nu kommer det oväntade. Den fränskilda frun uppenbarar i en uppriktig stund att det är Tibor hon alltid älskat och han, som förgäfvets försökt smäda hennes minne och glömma henne, förstår med ens, att Ilona var till för honom. Under tiden har Lisi fångat den snälla professorn, som ett lättvunnet byte. De fyra hufvudrollernas innehafvare åstadkommo ett lofvärdt samspel och fru Brunius strålade af skönhet och ungdom. Ett och annat oäkta tonfall skulle man önska få bort hos den eljes utmärkte skådespelerskan. Fru Tejes Lisi i sin förnedring och upphöjelse var lustig och kattaktigt kvinnlig och af herrarna ger jag herr Klintbergs professor priset.

Eth. K.

Folkets teater är det nya namn, under hvilket Skådebanan startar en ny regim på Folkets hus teater. Invigningen skedde den 1 sept. med uppförande af ett tyskt skådespel af Paul Zoders Ledige Mütter, som i öfversättningen benämns "Uppgörelsens timma". Stycket, som rör sig i en borgerlig miljö med bipersoner ur arbetarklassen — de senare tecknade mer trovärdiga och med mera lif än de förra — behandlar, som originalets titel anger, frågan om de ogifta mödrarna och den svåra konflikten inför äktenskapet, när ett senare tycke vaknar. Om det också äger en del brister, bland andra att de starka scenerna komma väl oförmodadt, intresserar det dock genom en ärlig och vinnande övertygelse och en viss dramatisk spänning. Framställningen bidrog till detta goda intryck, den präglades på alla händer af ett grundligt och allvarligt arbete.

Sällskapet äger goda förmågor; här märktes främst Hjalmar och Svea Peters, Anna Thorell och Eddy Gumpert, hvilken senare besod det för en så ung skådespelerska icke lätta prøvet att framställa en medelålders drastiskt tecknad figur. Det var ett dukigt stycke arbete. Hufvudrollen, den unga kvinnan, som gifter sig utan att för mannen omtala sitt felsteg, var anförtrödd åt Thérèse Enwall, som tycktes äga förutsättningar för figuren och verkade sympatiskt genom ett spel fritt från alla konster men som tog för tungt på det hela.

Salen var fullsatt, publiken lifligt intresserad och tacksam. Den första aftonen tycks båda godt.

H. S.

Fröken Kolthoff som Lavinia i "Androcles och lejonet".

Sydsvenska Kredit Aktiebolagets

ställning den 31 Aug. 1917.

Tillgångar:	
Kassabehållning	5,386,367:19
Obligationer	16,766,483:37
Fastigh. o. inventarier	4,887,377:41
Reverser mot säkerhet	103,917,524:64
Vexlar	53,123,215:78
Kreditiv och löpande räkningar	18,008,410:88
Hos inhemska banker	2,585,690:42
» utländska banker	9,668,859:59
A andra räkningar	8,733,737:25

Kronor 223,077,666:53

Skulder:	
Aktiekapital	24,000,000:—
Reservfond	9,300,030:—
Dispositionsfond	500,000:—
Pensionsfond	321,852:21
Deposit. o. Kapitalräkn.	79,578,217:24
Sparkasseräkning	51,848,642:39
Giro- o. löpande räkn.	28,768,381:56
Postremissväxlaräkning	5,556,229:58
Till inhemska banker	4,602,445:68
» utländska banker	2,290,794:44
Af utl. banker insatta	1,259,029:34
A andra räkningar	15,052,074:09

Kronor 223,077,666:53

Recept å gröt, kokt i vatten.

Svalöfs Extra hvita eller Svalöfs snabbkokande kornflingor.

140 gr. kornflingor
1 liter vatten
salt.

Beredning: Flingorna läggas i det kokande vattnet, hvarefter kokningen fortsättes 3—5 min. Afsmaktas med salt och serveras med mjölk.

NYA
WERMLANDS-TIDNINGEN
Etabl. 1850 Karlstad Etabl. 1850
Rikstelefon namnrop Länstidningen
Värmlands enda dagliga tidning

GAHNS

ÄKTA
ASEPTINTVÅL
OCH
BORLANOLINTVÅL
cocosoljetvål i stänger,
tillverkas fortfarande och
- äro af god kvalitet. -

FREDAG: Frukost: Smörgåsbord; rågmjölgröt med mjölk; inkokt strömming med skarpas och potatis; kaffe eller te. Middag: stekt fläsk med stufvade makaroner; plummonsoppa.

LORDAG: Frukost: Smörgåsbord; stekt bräckkori med potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Vegetarisk blomkålspuré; stekt vitling med potatis.

RECEPT:

Frukt i mördegssnäckor (f. 6 pers.)

Mördeg: 5 gr. sötmandel, 5 bittermandlar, 105 gr. fint smör, 65 gr. socker, 1 ägg, 80 gr. mjöl.

Till småkorna: 1/2 msk. smör, (10 gr.)

Till fyllning: Kompott af äpplen, päron eller räpklor, vaniljsås.

Beredning: Mandeln skällas, torkas och drifves genom mandelkvarn. Smöret tvättas och arbetas i en spillkum tillsammans med mandeln, sockret, ägget och mjölet till en smidig deg, som får hvila 2—3 tim. på kallt ställe. Små snäckor smörjas på ytersidan med litet smör. Mördegen uttkafas till 3 mm. tjocklek och uttages mod stort, rundt mått till kakor, hvarmed snäckorna beklädas på ytersidan. Snäckorna ställas, med degsidan upp, på plåt och gräddas i ordinar ugnsvärme, tills de äro vackert ljusbruna, då de uttagas, få afsvauna och

uppstjälpas. Midt i snäckan lägges en eller två syltade frukter som öfverhällas med enkel vaniljsås.

Enkel vaniljsås (f. 6 pers.), 1 ägg, 1 äggula, 30 gr. socker, 5 gr. potatismjöl, 3 1/2 dcl. mjölk, 1—2 msk. vaniljsocker, 1 dcl. tjock grädda.

Beredning: Ägget, äggulan och sockret vispas 15 min., hvarefter potatismjölet iröres. Mjölet kokas upp och hälls på äggulorna under stark vispning. Såsen får därefter sjuda öfver elden under fortsatt vispning, tills den är tjock, då den hälls upp och vispas, tills den är kall.

Såsen afsmakas med vaniljsockret och sist tillsättes den till hårdt skum slagna grädden.

Italiensk soppa (f. 6 pers.) 1/2 hg. stjärnmakaroner, 1/2 lit. vatten, 1 tsk. salt, 1 1/2 liter efterbuljong, 1 msk. rifven ost, salt, vitpeppar, 1 msk. scherry eller mader, 1 äggula, 1 dcl. tjock grädda.

Beredning: Makaronerna sätas på i kokande, saltat vatten och få koka, tills de äro fullkomligt mjuka, då de hällas upp i durkslag, spoläs öfver med kallt vatten för att ej klibba tillsammans och läggas i soppskålen. Buljongen kokas upp och afsmakas med osten, kryddorna och vinet. Om så önskas, kan äggulan och grädden vispas i soppan, som därefter hälls öfver makaronerna. Serveras mycket varm.

Stekta palsternackor (f. 6 pers.) 1/2 kg. palsternackor (4—5 st.), 1 lit. vatten, 2 tsk. salt (10 gr.)

Till panering och stekning: 4 msk. mjöl (40 gr.), 3 msk. smör (60 gr.).

Stekt lök: 1 portug. lök, 1 msk. smör.

Beredning: Palsternackorna sköljas, boistas väl, men skrapas ej. Påsätas i varmt vatten med salt och få koka, tills de äro mjuka, hvilket prövas med en vispkvist. De läggas upp på en duk och skalet afdrages genast, hvarefter de få kallna. De skäras därefter i arflänga eller runda skivor, hvilka vändas i mjölet och stekas vackert gulbruna i smöret. Löken skalas skäres i skivor och brynes vackert i smöret. Palsternackorna uppläggas på varmt fat, garneras med löken och persilja samt serveras med potatismos.

Får i kål (för 6 pers.), 1 kg. lambringa, 1 hvitkålshufvud, 1 msk. salt (15 gr.) 15 vitpepparkorn, 1 lagerblad, 1/2 lit. kokande vatten, 2 msk. hackad persilja.

Beredning: Köttet torkas med en duk, urviden i hett vatten, hugges i jämna bitar, hvilka läggas i 1 lit. kokande vatten, tillsatt med msk. salt, och få koka utan lock omkr. 10 min. Köttet tagas upp och öfverspolas med kallt vatten. Kålshufvudet befrias från de yttre, gröna bladen och skäres i stora klyftor. I en jargryta lägges köttet och kålen hvaris med kryddor mellan hvarje hvarf. Vattnet tillsättes och anrättningen får därefter sakta koka tills köttet är mörkt, eller omkr. 2 tim. då den lägges upp på varm karott och bestros med den hackade persiljan. Serveras mycket varm. — Om så önskas kan kålen brynas i 3 msk. smör och 1 msk. sirap, innan den kokas med köttet.

SVAR

I DEN SENAST INFÖRDA SERIEN frågor följer här nedan svar, och har redaktionen ansett, att det värdigaste priset 10 kr. denna gång bör tilldelas signaturen "X.", hvaran innehafvinnan af denna signatur behagade anmäla sig å vår byrå för beloppets utbekommande.

N:r 278. Ni bör vara mycket noga med att den lilla tillhålls att långsamt och riktigt uttala hvarje ord, får hon slarva därmed blir det lätt ett lyte för all framtid och "går ej öfver" af sig själf. Skulle det senare visa sig behöfligt att anlita hjälp — d. v. s. om ni ej själf kan åstadkomma förbättring — kan Ni vända Eder till hr Julius Kamke, Jakobsbergsgatan 33 eller till d:r Alfhild Tamm, Floragatan 6, hvilka begge behandla stamning och andra talrubbingar. X.

N:r 278 har svar å Iduns redaktion emot insändande at adr. och porto.

N:r 279. Hustrun har alltid sin giftorätt i boet, d. v. s. hon och mannen äga hvardera hälften, för så vidt ej boskillnad ägt rum. Men i det fall att den förra lämnar man och hem för att ej fortsätta äktenskapet, går hon förlustig denna sin rätt. X.

N:r 280. Fortsatt läkarbehandling och haf tålmod. Astma är ej obotlig, men långvarig. En huskar är att hålla armarna nere i varmt vatten under anfallen, det påstås skaffa lindring.

FERROL

är det kraftigast aptitgivande och mest stärkande af alla moderna organiska järnpreparat. Synnerligen lätsmäll födrages det af den ömtåligaste mage. Vid blodbrist och svaghet af största verkan. Dess angenäma smak gör att det med lätthet tagas af såväl barn som vuxna.

Tillverkas å
**APOTEKET VASENS DRUG-
HANDELS LABORATORIUM,
STOCKHOLM.**

Originalflaskor om 500 gram, Pris Kronor 3.—

BILLIGT! - Finnes å alla apotek - BILLIGT!

Elegant

kemiskt tvättad o. präsad blir Eder kostym, klänning, kappa eller överrock, om densamma insändes till

**Örgryte Kemiska
Tvätt- & Färgeri-A.-B.
Göteborg.**

Nu är rätta tiden tänka på att blomstersmycka Er trädgård till våren och Ert hem till Jul genom att plantera äkta Holländska

BLOMSTERLÖKAR

Kulturanvisningar finnas i vår blomsterlök-prislista, som gratis sändes kunder och andra intresserade.

Blomsterlök-kollektioner finnas i följande prislägen:
"Hemträdgården" (15 st. lökar) Kr. 1.50
"Hemträdgården" (35 st. lökar) Kr. 2.75
"Haarlem" (75 st. lökar) Kr. 4.75

Algot Holmberg & Son
Trädgårdsafdelningen
Norrköping.

PHOSPHO-ENERGON-PILLER

eevid allmän svaghet, nervositet, öfveranstängning och sömnlöshet. ee

SÄLLES ENDAST I APOTEK
A. B. PHARMACIA, STOCKHOLM
Distributör: PROFESSOR A. VESTERBERG.

I HOLLAND in'emnerad bligisk soldat önskar korrespondera med s. k. krigsmoder. Svar till Pierre Flion, sergeant 5 e de Ligne, B. 20 camp 11, Zeist, Holland.

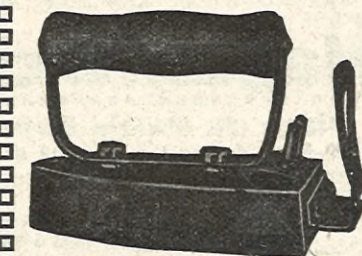

BENNO BECKEMANS
FOTOGRAFISKA MAGASIN
15 DROTTHINGATAN 15
STOCKHOLM.

FRAMKALLAR-KOPIERAR-FÖRSTORAR

VOLTA ELEKTRISKA VÄRMEAPPARATER

göra husmodersyslan
-- lätt och angenäm --

ELEKTRISKA AKTIEBOLAGET
VOLTA

- ULVSUNDA PR STOCKHOLM -

Besök vår utställning Birger Jarls gatan 21.

"La Mascotte"

Jeint-Extract
Ansikts-erème
Nagelvatten

användes af alla som vilja vårda och försköna sin hy. Erhålles i Parfym- & Kemikalieaffärer.

La Mascottefabriken, Malmö.

Det bör ej vara damerna obekant

att man med Gooda-Jästmjöl när det bästa resultatet vid småbak. Säljes i burkar å 15, 25 och 50 öre.

Handelsaktiebolaget Sten Sjögren & Co

Prima Engelska
Antracit,
Hushållskol och
Koks
ständigt på lager till
lägsta dagspriser.

LAVENS KOLIMPORT-A.-B.
Tel. Allm. och Riks
Namnrop: Lavens Kolimport.

Ett öfverträffat försköningsmedel för såväl händer som ansikte är

Crème d'Artist

Den har en underbar verkan att förnygra och försköna genom sin rena den verkan å porerna samt sin förmåga att göra huden skär och genomskinlig. Efterlämnar icke någon som helst fettglans. Ypperligt medel mot såväl köld som hetta. Tillverkas af fackman.
Pris 2:50 + porto direkt från
"Depot d'Artist," Iduns exp. f. v. b.

Crème Cilo

gör på kort tid svaga ögonbryn täta och vackra.

Pris 2 kr.

MARIA ENQUIST,
Institut för skönhetsvård och plastiska operationer.
Biblioteksgatan 6—8.
R. 16068. STOCKHOLM. A. 22662.
Förfrågn. besv. omg. kostnadsfritt.

Gynna Iduns Annonörer!

NU

bör prenumeration å Idun för sista kvartalet verkställas, så att afbrott i den regelbundna expeditionen säkert undvikas. — —

IDUNS JULNUMMER

gediget och innehållsrikt som vanligt utdelas till julen gratis till alla prenumeranter! — — —

Prenumerera i dag!

der borde ej vara så omöjligt. Rätt mycket beror ju på att »svaren» affattas i en tilltalande form; kanske det vore lösningsför eder att hänvända eder till en platsanskaffningsbyrå — t. ex. Th. Tjäders mycket ansedda byrå i Stockholm, Fredrika Bremerförbundets byrå ej att förglömma.

— »Hemlös» har svar å Iduns exp. mot insändande af adress och porto. N:r 289. För att kunna användas till enbärrsirup böra bären vara fullmogna, d. v. s. svartbruna med blå dagg. De sköljas och kokas i vatten, till hvarje liter bär, som krossas i en ren träbytta eller dylikt och med trästöt, beräknas ungefär 5 liter vatten. Sedan det kokat sakta 3—4 timmar får saften själfvinnas, hopkokas därefter till en tjock, sirupliknande blandning och upphålles då till förvaring. Det är hela konsten. Denna sirup är dock något besk i smaken. Användes ofta i medicin och anses verka urindrivande.

N:r 290. Vaxljus tillverkas vid stearinljusfabrikerna. Har ni vax, är det nog ingen konst att afyttra sådant, men att erhålla ljus i utbyte går väl knappast för sig. Kan ni inte själf smälta edert vax, och stöpa ljus däraf — det tillgår alldeles så som vid hemtillverkning af gamla tidens talgljus, veken doppas så länge i det smälta vaxet tills man har önskad tjocklek och form på ljuset. Upphängas lämpligen.

N:r 291. Ni frågar om man skall tillgodogöra sig rönnbären? Ja, ha vi väl råd att tider som dessa låta något förloras! Rönnbären duga till sylt, gelé, saft, likör; nu är det emellertid svårt att få socker till sådant, men genom att afkoka bären i vatten, låta saften själfvinnas och ytterligare hopkokas, kan denna steriliserare och förvaras utan socker. Sprit är ju också svårt att komma åt, eljes läggs bären på buteljer och påhållas sedan för att under 5 å 6 veckor »draga» i soligt fönster för att senare omkokas till likör, som är särdeles nyttig. Dessutom utgöra rönnbären ett förräffligt hönsfoder, men får naturligtvis ej ges i större portioner. I år blir kanske svårt få bomull till innanfönstren — plocka mossa i flera färger och prydd med vackra rönnbärskvistar.

N:r 292. 1) Genom att hänvända eder till Läroverksöverstyrelsen erhållas absolut riktiga upplysningar, sådana lämnas af bemälda styrelses kommissionärer. Profjäntgöring sker både i Uppsala och Lund, där ni studerar är det ju en lätt sak taga reda på sådant. — 2) Såväl ordinarie lä areplatser som vikariat brukar tillkännagivas lediga Post- och inrikes tidningar och äfven andra tidningar. Sökas hos öfverstyrelsen. — 3) Cedergranska fondens stipendier äro i hufvudsak afsedda för att bereda tillfälle till uppfostran i obemedlade barn och utbildning till ledningsbanan i ungdom. Begär upplysning från fondens exp. adr. Förvaltningen af telefondirektör H. T. Cedergrans uppfostringsfond, Rosenbad 2, Stockholm C. Ansökn. i sept. och okt.

N:r 293. Hör efter i större handarbetsaffärer, eller sy själf enklare handarbeten, brödkorgs-servietter m. m. och i synnerhet vita kragar med enkla, pryddiga broderier, dessa senare köpas ju af alla. Lemna dem till någon gumma som sedan bjuder ut dem i hemmen, och som ni betalar någon p-rovision, 10—15 proc. t. ex.

— Insänd adress och porto till Iduns red. för erhållande af ytterligare svar. N:r 294. Ja, det är väl inte så lätt att få en plats äfven i ett hem, då man är liten, ty nog fördras väl människor i allmänhet att man skall göra skäl för sin föda. Bäst låte det sig göra på landet, antar jag, och då är nog sättet att annonsera och besvara annonser det enda, Annu bättre om ni har bekanta,

hvilka själfva eller genom andra kunna finna något lämpligt. Mätte ni lyckas!

— »Syster har svar å Iduns exp. mot insändande af adress och porto. N:r 295. Jo, nog finns det tillfällen att vara till nytta för dem som det vilja. Först och främst, anmäl eder i Stockholms kvinnliga krigsberedskaps byrå, Munkbrogatan 2, 2 tr. om ni i händelse af krig vill åtaga eder något arbete. Röda Korsets »Allmänna hjälpkår», anordnar kurser äfven i landsorten. Arbetsstugor och barnkrubbor taga äfven emot hjälp. Ni kan för öfrigt vända eder till Centralförbundets för socialt arbete byrå, Lästmakaregatan 6, om Ni önskar utbildta eder till sådant arbete eller önskar upplysningar.

N:r 296. Mjölken skall vara absolut söt, eller hvad man kallar nysilad, för att kunna konserveras. Detsamma gäller naturligtvis om grädde. Mjölken slås på väl rengjorda flaskor, helst försedda med patentkork och tillslutas. Flaskorna ställas på en spjälbotten i en gryta (eller i inkokningsapparat) eller inlindade i handdukar, som fylls med kallt vatten så att detta når halfvägs upp öfver flaskorna. Få koka 1 timme och skola därefter kallna i vattnet. Metoden har praktiserats hela sommaren af underleknad. Sälunda har all öfverblifven mjölk och grädde konnat bevaras söt, har användts till all slags matlagning.

N:r 297. Är den unge mannen sköt-sam och är i besittning af lifförsäkring å så högt belopp, bör det inte möta alltför stora svårigheter att erhålla ett lån, men att i bank få ett sådant räntefritt — ack nej, bankerna veta minsann att göra sig betalda med rätt så dryga räntor. Sådant kan lyckas endast hos enskilda personer, som kunde af verkligt intresse och välvilja hjälpa. Nu finnas ju så många, hvilka på detta vanvetliga krig förtjänat förmögenheter och det låter sig ju tänkas att en sådan person kunde vilja af tacksamhet för egen framgång vilja hjälpa andra. Finns ingen inom eder bekantskapskrets, så annonsera. Kunde ett räntefritt lån å 5,000 kr. erhållas, så att eder son under 3 år uppbrure 1,666 kr. pr år, och så vilkor att han efter, låt oss säga 5 år började afbetala på detsamma 425 kr. årl. skulle skulden ha gäldats efter 12 år. Det bör gå äfven om 4 å 5 proc ränta skall erläggas och med lägre amorteringar. Men garanti för att lifförsäkningspremierna ordentligt inbetalas, måste lämnas. Borgensförbindelse af två (eller 3) personer, hvaraf den ena kan vara hans far.

N:r 298. Storleken af det understöd Ni kan ha att uppbrå af Eder man i händelse af skilsmässa kan helt och hållet göras till en privat öfverenskommelse, i annat fall blir det en fråga som af domstol bestämmas, och då med hänsyn till mannens förmögenhetsvillkor. I alla händelser kommer han att förpliktigas sörja för barnets underhåll och uppfostran.

— Uppgi adress och insänd porto till Iduns redaktion för erhållande af ytterligare svar.

N:r 299. I Stockholm är det f. n. öfverfullt öfver allt, så att det är nog ej lätt få rum annat än på hotell. Emellertid fanns för endast några år sedan en fröken Thorsell, Drottninggatan 80, 2 tr. där man kunde få bo så billigt som för 1 kr. pr dygn och äta för 2 kr. pr dag. De gyllene tiderna äro ju förbi, men äfven om det nu skulle kosta dubbelt, vore det ett fynd. Skrif och hör efter. Eljes finns hotell Excelsior, Birger Jarlsgratan 35, som motsvarar utlandets Christliga Hopsitz, och då torde prisen vara därefter, d. v. s. måttfulla. Som Ni kanske har reda på, blir det nu nästan dubbelt så höga biljettpriser som förr på järnvägarna och det är ändå svårt få platser. Efter som resans mål skulle vara endast nöjet, göra kanske två »fatiga fruar» klokast i att vänta. Vi skola hoppas att många tillfällen äfven senare yppa sig.

N:r 300. Se här en säker och god beskrifning på ostkaka. Ungefär 15 liter (receptet säger 6 kannor) söt mjölk ljummas i en förtent koparkittel (eller annat lämpligt kärl), hvarefter en bit löpe, som blötes i litet vatten, silas i mjölken genom härsikt, omröres väl och då mjölken börjar tjockna något, tillsättes en blandning af vispade ägg, 6 näfvar hvetemjöl och 1 1/2 liter (1 stöp) söt mjölk, hvilken tagits undan från de 15 literna. Vispas väl innan det nedröres i den ljummade mjölken så att mjölet ej lägger sig på bottnen. Då det stannar af blir klart kring kanterna, öses osten upp med kirchslag, lägges i en med smör väl smord form (helst koppar), hvarvid litet vassa får följa med så att denna blir synlig i jämnhöjd med osten. Insättes i varm ugn med lock öfver. Bör stå 3—4 tim. mot slutet, då man låter kakan få vacker färg, dock endast gulbrun, på

söt grädde eller mer om så påfordras: hälls litet i sender 1/3 lit. tjock Skulle vasslan koka in under det kakan står i ugnen, bör ju sådan påspådas. Detta är s. k. plockad ostkaka, som ju anses bäst. Smaklig måltid!

N:r 301. För att blifva sjuksköterska fordras fallenhet och lämplighet för sjukvårdskallet, god hälsa och goda skolkunskaper. Inträdesfordringarna ställa sig olika vid olika anstalter och sjukhus. Svensk Sjukskötersketidning för November 1912 innehåller en redogörelse öfver de olika utbildningsmöjligheterna i vårt land. Rekvirera från nämnda tidning sedan Barnhusgatan 6, n. b. Stockholm C. det tidsningsnummer, som kostar 25 öre + porto 4 öre. Såsom intresserad för sjukvård bör ni läsa Ur sjukvårdens Etik och Amatörsjukvård, som erhålles å samman ställe för resp. 35 öre och 1 kr. Syster Emmy.

N:r 302. Lättast hade varit att få bort möglet om väfven kunnat läggas ut på snön och solen fått verka, men jag hoppas ni långt innan sådan kan förväntas få eder väf ren. Försök först med att bstryka fläckarna med grönsåpa och koka väfven i vatten, hvareit upplöst litet soda. Försvinna de ej då, behandlas väfven som följer. Lös två klorkalk jente pottaska — 200 gr. af hvarje — i 1 liter kokande vatten (i en emaljerad gryta), låt det stå varmt tills det smält, sila det genom en tät trasa så att intet annat än den klara vätskan tappas på en butelj. Härpå tages 1/3 till en balja lett vatten, hvareit väfven lägges öfver natten. Sköljes grundligt i varmt rent vatten och därefter i 2 å 3 kallt vatten. Torkas i det fria. Förvara blekvattnet oåtkomligt såsom varande farligt.

FRAMÅT.

Svensk-amerikansk lifsbild af Ernst Lindblom

Ett bref med Stockholms poststämpel låg framför honom och han hade just slutat läsningen af detsamma. Det måtte ej ha framkallat några vreden angenäma känslor ty ansiktsuttrycket var ovanligt dystert, läpparna hårdt sammanpressade, och hela gestalten såg slapp och olycklig ut.

Han var led på lifvet — åtminstone i närvarande stund. Brevet var från en gammal skolkamrat, »hans ende verkliga vän» som han kallade honom, för hustrun sin tog han inte riktigt med i räkningen.

»För att lärda ut i detta förbannade bondland, Amerika, måste man bilda familj,» hade han resonerat. Det var dock icke värre, bondlandet, än att han kunde slå sig anstån-digt fram i det, ja, efter tre år, då många af hans gamla kamrater ännu gingo på svältkur i ämbetsverken och med fina kläder och cy-linderhattar, för hvilkas skull de måste omsätta växlar, till och med gifta sig.

Här i Sverige skulle äktenskapet antagligen ha kallats för en mesallians, men i Amerika kallades det för ingenting, för folk där hade nog med att sköta sina egna affärer, utan att blanda sig i andras.

Flickan var snäll och täck och hvarför inte så väl hon som någon annan? tänkte Viktor Berg, när han friade på fullt allvar. Hans åsikter om kvinnan voro tämligen lösa af sig, och att få ett hem och slippa »boarda» ingick lika så mycket som verklig kärlek, om det härvidlag kunde bli tal om någon sådan, i motivet till hans äktenskap. Berg var ingen vacker karl, men han såg manlig ut, och hans uppfostran och belevnhet slog mera an på Ellen än byggmästarentreprenör Lundgrens pengar. Och entreprenör Lundgren fick afsked på grått papper, men gick inte och någde sig för det utan gifte sig ungefär samt-digt som Berg och Ellen »gingo och dummade sig», såsom en bekant till Berg yttrade sig.

Dummade sig!

Mammans älskling badas alltid med SASOLTVAL.

Den sjuka bör så mycket som möjligt vistas i fria luften samt i sin bostad hafva riklig tillgång på frisk luft och ljus. Det tillrådes ofta af läkare, att ej ens om natten ligga i fullkomligt mörker, anfallen komma vanligen på natten, oftast före midnatt. Mången sjuk känner lätt-nad efter inandning af komprimerad luft medelst pneumatisk apparat. Under anfällen bör man skaffa den sjuka så mycket frisk luft som möjligt. Senapsdegar och terpentinslag på bröstet göra stundom nytta. Naturligtvis böra alla band och åtsittande kläder genast lösas upp. I Paris finnas s. k. »Cigarettes d'Espice», som äro utmärkta mot astma. De säljas en gros 20 Rue Saint Lazare, Paris. Kosta på apoteken 2 francs pr ask.

alla hälsan. Medicin bör undvikas så mycket som möjligt, igenom det att det helar, och skadar på samma gång. Matsedel kan Ni få om Ni tillskrifva »M. L.» Iduns exp.

N:r 284. Vänd Eder till Centralförbundet för socialt arbete, som anordnar kurser för kvinnor, hvilka önska utbildning till bostadsinspektriser m. m. Minimiålder 21 år. Assistent vid Stockholms bostadsinspektion åtnjuter omkring 1,800 kr. i årlig lön. Förbundets byrå har till adr.: Lästmakaregatan 6 och muntl. upplysningar lämnas dagligen kl. 1—3 e. m. I bref kan Ni när som helst vända Eder dit för erhållande af upplysningar.

N:r 285. I den nya äktenskaps-lagen talas icke om andra sjukdomar än »sinnessjukdomar», »lungstog» och »venersjuka» sjukdomar, vänd Eder till Eder läkare och omtala Edra bekymmer för honom, och han lämnar Eder det intyg som fordras för äktenskaps ingående. Det måste Ni hafva. M. L.

N:r 286. Stockholms Borgarenskola (11 o. 13 Brunnsgatan och i Fiskargatan, vid Mosebacketorg) har olika aftonkurser. Naturligen kan Ni ordna det så att undervisningen inriktas på studentexamen som mål. Rådgör med vederbörande rektor, helst personligen.

N:r 287. Helt säkert kan Ni få ett godt råd, och kanske äfven hjälp, genom att vända Eder till Föreningen »För välgö-ehetens ordnande», Storkyrkobrinken 11, eller ock till Föreningen »Barnavård», Stadshagen, Stockholm, eller till Fru Lydia Janson, Småbarnshemmet Djursholm. Har ni edert arbete utomhus, fins ju möjlighet att hela dagarna och för en billig penning inackordera gossen i en barnkrubba.

— Illa ute har svar å Iduns exp. mot insändande af adress och porto. N:r 288 Rätt ofta ser man ju annonseras dylika platser lediga, så

Julbrasan

fänder visserligen ingen i oktober, men enhvar förnuftig människa köper veden i god tid. Samma förhållande med julklapparna — man delar visserligen inte ut dem förrän julafton, men i krigstid, då bristen på en mängd varor med hvarje dag blir allt kännbarare och då priserna på allting oafbrutet stiga med hart när matematisk precision, bjuder det förutseende, som är grunden för all god ekonomi, aff i god tid göra julinköp.

Grands Magasins du Louvre

Paris — Place du Palais Royal — Paris världens största och elegantaste modemagasin, som på grund af sina oerhörda resurser och sin kolossala omsättning är i tillfälle att sälja alla slags varor ofanligt mycket billigare än någon annan firma i världen. Damkonfektion och herrekipering, sammet, siden- och ylleyger, tricot- och hvitvaror, manufaktur- och kortvaror etc. Expedition mot efterkraf. Fraktfritt för rekvisitioner fr. o. m. 40 frcs. Begär vår elegant illustrerade vinterkatalog, som sändes gratis och franko, äfvensom proffer. Svensk korrespondens.

LEDIGA PLATSER

Sänd aldrig originalbetyg utan endast bestrykta avskriftar när Ni svarar på annons om ledig plats.

RARINNA önskas för 8 årig flicka, sökningar helst åtföljda af foto, de snarast sändas till fru Emelie Jerström, Lovene.

KOPMANSFAMILJ i Stockholm rektor) med tvänne gossar om 4 p. 5 år, sökes en pliktrogen, pålig och duktig barnflicka i åren 16-18 år. Sökande bör helst ha sykkning. Husjungfru finnes, ar med fotografi, betygsafskrifter samt uppgift till löneanspråk uttegn. »Z. W. 1917», Iduns exp.

SPRAKSLÖS bättre musikalisk öka, van vid läxläsning och kunnig sömnad, erhåller plats den 1 nov. i sköta fyra barn (ålder 13-10-6 h 2 år). Kokerska och staderska mes. Svar med fotografi, löneanspråk och uppgift om ålder till arnförören» Helsingborg p. r.

TRE FLICKA, ordningsvan, barn- r och anspråkslös, kunnig i husl. romål erhåller 1 okt. plats att lammas med husmoder sköta hemst. Lön 20 kr. Hjälpt till stordning och tvätt. Betyg och foto. nides märkt »Ej för ung», Iduns exp.

NNES NAGON bildad, ej för ung öka med ordningssinne samt fullt nng uti god matlagning som vill föra alla hemmets sysslor, med alp till städning. 2 pers. hush. tidva bekvämligheter. Svar till ohuslän, Iduns exp. f. v. b.

EN ENKEL, bättre, barnkär flicka helst landbrukardotter - kunnig matlagning och öfriga i ett hem rekommenderade göromål, villig att llsammas med husmoder sköta mmets sysslor utom skurning och ortvätt finnes från 1 okt. plats dig i sömländsk komminstergård. ten familj. Familjemedlem. Svar ed foto och löneanspråk till »Präst- urd», Iduns exp. f. v. b.

ENKEL OCH ANSPRAKSLÖS bättre öka, kunnig i matlagning och bakng får god plats 15 okt. eller i ovember i liten familj å treflig ndgård att såsom familjemedlem an jungfru hjälp sköta köket. usjungfrusysslorna skötas äfven af ittre flickor. Till grofsysslor erälles hjälp. Kompetent och vilg person erhåller god lön. Svar mte lönepret. och om möjligt foto. m återsändes, torde ställas till öd och vänligt bemötande», Iduns xp. f. v. b.

OM VERKLIG hjälp och sällskap ll enketeru, bosatt i Norrland, önskas en snäll, frisk och ordentlig lica ej under 25 år, kunnig i sjukård och handarbeten samt om möjt något musikalisk. Fotografi, etygsafskrifter sändes till »Verklig jlp» under adr. S. Gumælii Annon- yrå, Stockholm f. v. b.

ALREKOMMENDERAD ensamjung- ru som kan påtaga sig att sköta ushallet själfständigt får god aflöd- ad plats i liten norsk familj. An- öknings med bifogande af betyg och otografi sändes till grosshandlare l. K. Olsen, Stavanger.

ING BILDAD FLICKA med intresse ör landliga sysslor önskas till bilad anspråkslös familj i naturskön rakt i Bergslagen. Referenser öns- kas och lämnas. Svar med lönean- präk och foto. till »Barnkär och nergiska», Iduns exp.

ENKEL, ordentlig flicka kunnig i natlagning får plats den 15 sept. å herrgård i Sörmland. Svar till God hjälp» Iduns exp. f. v. b.

KOKERSKA och husjungfru, båda sunniga i sina göromål erhålla plats i två personers hushåll instundande i november. Goda rek. erf. Svar till »Officersfamilj», Iduns exp. f. v. b.

Husföreståndarinna
Hos ånkling, f. d. landbrukare nu bosatt i landsortsstad med 4 barn i skolåldern, finnes plats ledig den 1 nästa okt. för duglig, ordentlig, sparsam och stadgad person med godt och vänligt sätt. Svar med uppgift på löneanspråk och referenser jemte helst foto, torde sändas till »Barnkär», Vänersborg p. r.

Söker Ni plats

på något af den kvinnliga verk- samhetens olika områden?

Kom då ihåg

att ett bepröfvadt och af tusen- tals kvinnliga platssökande med bästa resultat använt för- faringssätt är att sätta in en liten annons i IDUN. En platsannons - 10 mm. stor - kostar endast 2 kr. 50 öre. Be- loppet insändes i postanvisning, hvarvid texten lämpligen skrives af postanvisningsblanketten.

Lära rinneplats.

Plats finnes i Norra Vermland för undervisningsvan flicka, med ej allt för stora pret. nu kom. lärar, att undervisa 3 flickor i 1-5 klass. Sökande bör vara musikalisk. Betygsafskrift och löneanspråk sändes till »A. A.», Ostmark p. r.

Ensamjungfru

»rhåller plats 1 okt. hos liten fam- ilj i Stocksund vid Stockholm. Sö- kande bör vara pålitlig samt kun- nig i enklare matlagning och bak- ning. Svar med betyg, rekommenda- tioner och helst foto, som återsän- des, till »Eget rum», Iduns exp.

Hos prästfamilj

bestående af två äldre personer, bo- ende i vacker trakt, nära järnväg och stad, finnes plats för medel- ålders, stark och frisk, verkligt varmhjärtad och gudfruktig kvinna, kunnig i matlagning, som vill åtaga sig att under matmoderns öfverinse- ende med hjälp till gröfre sysslor sköta hushållet och öfriga arbeten så- som tvätt, strykning m. m. God lön till duglig och pålitlig person. Svar med betygsafskrifter, lönepret. och helst foto, till »Ansvar och förtroende» under adress S. Gumælii Annonbyrå, Stockholm f. v. b.

Lärrarinna,

undervisningsvan, anspråkslös, erhål- ler plats att undervisa en 10-årig flicka i 1 & 2 klass element. skol- ämnen samt musik. Någon hjälp i lättare husliga sysslor vid behof önskvärd. Svar med uppgift om löneanspråk, betygsafskrifter, ref., helst foto. sändes till »Landsbygds» Iduns exp. f. v. b.

Hushållerska

i ålder 35-40 år, sparsam och ord- entlig, fullt kunnig i matlagning, sökes för större tjänstemannahus- håll vid fabrik på landet. Svar med uppgift å ålder, betyg och refer- ensanter samt löneanspråk till »STA- DIGVARANDE», under adr. S. Gu- mælii Annonbyrå, Stockholm f. v. b.

Tvenne välrek. ensamjungfrur

sökes till tvänne mindre familjer i Stavanger i Norge. Fri resa. Foto, lönepret. och rek. torde sändas till »Välrekommenderade», Iduns exp.

För en bättre flicka

kunnig i matlagning och bakning, som vill åtaga sig ensamjungfrus sysslor finnes plats i 2 personers hushåll. Eget rum. Löneanspråk o. referenser önskas under adress »Tjän- stemannafamilj», Ljusdal p. r.

Öfversköterske- platsen

vid Dalarnes sinnesslöan- stalt, Hedemora, är för exa- minerad sköterska till ansökan ledig att tillträdas den 1 nov. 1917. Lö- neförmaner: fritt vivre, 500 kr. med 20 proc. förhöjning för år 1918. Ansökningshandlingar jämte friskbe- tyg insändas före 1 okt. till styrel- sen för Dalarnes sinnesslöanstalt, adress Hedemora.

För en duglig och ordentlig kokerska

finnes plats den 24 okt. 1917 å Hålsingborgs Lasarett.

Köksunderföreständerske- befattningen

vid Stockholms stads allmänna för- sörjningsnärings sjukhusök är ledig att tillträdas den 1 nov. detta år. Begynnelselön 500 kronor pr år jämte 5 ålderstillägg å 100 kronor efter respektive 3, 6, 9, 12 och 15 års väl vitsordad tjänstgöring samt fri kost och möblerad bostad med värme och lyse. Till befattningen antages icke person, vars lefnadsålder öfverskridit 30 år. Ansökningar, ställda till inrättningens styrelse och åtföljda af betygsafskrifter, lä- kare- och frejdebetyg, mottagas till den 15 okt. 1917 kl. 12 m. af in- rättningens sysloman, som å inrätt- ningens kontor, Flemminggatan 22, vardagar mellan 8-1/2 10 f. m. läm- nar närmare upplysningar.

PLATSSÖKANDE

24-ARIG FLICKA önskar plats i li- ten familj för att lära allt som förekommer i ett hem. Svar till »24 år», S. Gumælii Annonbyrå Göte- borg.

PLATS ÖNSKAS den 1 nov. i godt hem af 31-årig flicka som husmoders hjälp. Ar något kunnig i enklare matlagning, sömnad och handarbete. Vid lön fästes ej stort afseende, men vid ett vänligt bemötande. Svar emotes tacksamt af »Familjemed- lem» Särbytorp.

Kvinnlig arbetskraft med bästa resultat

inom såväl hemmens som andra kvinnliga arbetsområden kan Ni erhålla genom att sätta in en annons i IDUN, specialorganet för kvinnliga platsannonser af alla slag.

En annonsplats - 10 mm. stor - kostar endast 2 kr. 50 öre. För större annonser beräknas ett pris af 25 öre pr mm. därtöfver.

LANDTBRUKAREDOTTER önskar plats å prästgård eller större landt- hushåll. Kunnig i enkl. matlag. o. bakning samt llnnesömnd och vämnig. Familjemedlem. Lön önskas. Svar till Tyra Andersson, Norbyvallda.

26-ARIG FLICKA, önskar plats som kammarjungfru eller barnsköterska, för större barn. Ar kunnig i linne-, enkel klädsöm och servering, har förut innehaft dylika platser. Fina betyg finnes. Svar till »1 nov.» pr Konneby.

23-ARIG landtbrukardotter önskar plats på större egendom, som fruns verkliga hjälp. Ar van vid alla i ett landtushåll förekommande gö- romål. (Har genomgått hushållssko- la). Lön önskas. Svar till »Okt. 1917», p. r. Ostra Husby.

UNG BILDAD småländska önskar plats i familj som hjälp och säll- skap. Något sykunnig, musikalisk och barnkär: Önskas anses som familje- medlem. Svar inom 14 dagar till »19 år» p. r. Skövde.

SJUKSYSTER önskar god plats i Skåne eller Blekinge. 10-årig erfaren- het och vana i sjukvård äfven sinnessjukvård. Goda betyg. Hushålls- kunnig. Tacksam för svar till »40 år 1/10» Iduns exp. Stockholm f. v. b.

BÄTTRE FLICKA, kunnig i hand- arbeten och de husliga sysslorna, önskar plats hos ensam dam eller mindre familj som hjälp och säll- skap. Svar emotes tacksamt till »Hurtig 21 år» Iduns exp. f. v. b.

EN BILDAD flicka som genomgått hushållsskolor och är van vid alla i ett hem förekommande göromål, önskar plats som familjemedlem till den 15 sept. Svar till »22 år» p. r. Hedemora.

BILDAD medelålders dam med mång- årig vana i ett sjukhems skötande önskar plats att förestå dylikt. Har själf innehaft priv. sjukh. för van- sinniga. Svar till »Syster Elsa» Iduns exp.

ANSPRAKSLÖS flicka som genom- gått Joh. Brunssons väfskola samt kurs i bokföring önskar lämplig plats 15 sept. event. 1 okt. i familj där jungfru finnes. Ar äfven villig vara husmoder behjälplig med förekommande göromål. Goda betyg och rek. finnes från föreg. platser. Tack- sam för svar till »Värlärrarinna 20 år», Spånga p. r.

SJUKVARDSKUNNIG flicka, villig att hjälpa till med de göromål, som förekomma i ett hem, önskar plats. Svar till »Karin Ö» Iduns exp. f. v. b.

PALITLIG anspråkslös bättre flicka önskar plats som barnsköterska, eller som fruns hjälp där jungfru fin- nes. Svar till »Sept. eller Okt.» p. r. Borås.

UNG FLICKA önskar plats i verk- ligt godt hem som husmoders hjälp. Ar något kunnig i matlagning och bakning samt öfriga inom ett hem förekommande göromål. Event. kan någon betalning erläggas men fordras ovillkorligen ett godt och vän- ligt bemötande och att anses som familjemedlem. Svar till »Gladlynt och villig» Iduns exp. f. v. b.

2 ST. EXAM. barnsköterskor från Hvita Koset med bästa betyg, vil- liga och pliktrogna, önskar plats från den 1 nov. helst tillsammans event. var för sig, till gods eller herrgård, den ena musikalisk. Svar till »2 E» Iduns exp. f. v. b.

KVINNLIG GYMNASTIKDIREKTÖR med goda betyg önskar plats 1 okt. Svar till »Arvedsonist» Gefle p. r.

ELEMENTARBILDAD ung flicka af god familj önskar plats att som medlem af familjen vara husmoder till verklig hjälp. Har genomgått kurs i konst- och llnnesömnd, är van vid och intresserad af husliga göromål. Hålst i trakten af Lund eller Malmö. Tacksam för svar till »1 eller 15 okt.» Göteborg 5 p. r.

PALITLIG, anspråkslös, hushålls- van flicka af god familj önskar plats i godt hem i Norrland eller Dalarne Svar till »30 år», Iduns exp.

EN FLICKA från godt hem önskar plats i prästgård eller hos ensam dam. Ar villig att hjälpa till med allt. Svar till »19 år», Iduns exp.

UNG anspråkslös flicka önskar mot fritt vivre plats på herrgård eller större lantgård, för att under hus- moders ledning lära allt som hör till ett hems skötande. Familjemedlem. Svar emotes tacksamt till »Min första plats», Iduns exp. f. v. b.

BILDAD förlöfvad flicka som önskar lära hushåll, vill snarast möj- ligt få plats i någon god familj. Svar till »Praktisk», Iduns exp.

Ö UMBÄRLIG I ALLA HEM!

IDUNS KOKBOK

6:TE UPPLAGAN UTKOMMEN PRIS KR. 6: -

ELEMENTARBILDAD flicka, som genomgått husmodersskola önskar plats att sköta hushållet hos ensam dam eller såsom hjälp och sällskap i fam- ilj. Svar till »Västgötska», Iduns exp. f. v. b.

SOM HUSFÖRESTÄNDARINNA i bil- dadt, musikaliskt och trefligt hem önskar 30 årig landtbrukardotter plats. Ar kunnig i allt, som hör till ett hems skötande. Svar till »Oktober 1917» Genevad p. r.

TVENNE BÄTTRE, ordentliga flickor önska plats om möjligt i samma fam- ilj, annars var för sig. Hafva stor lust och fallenhet för de husliga göromålen. Vilja gärna anses som familjemedlemmar. Tacksamma för svar till »Pålitliga», Uddevalla p. r.

EN UNG elementarbildad, anspråks- lös flicka önskar plats som husmo- ders hjälp och sällskap samt att fullkomna sig i husliga sysslor. Villig, om så önskas, att undervisa mindre barn eller biträda med skrif- göromål. Familjemedlem. Svar till »L. L.» Norrköping 2 p. r.

EN 20 ARS elementarbildad flicka ur god familj med god underbyggnad i landtushåll önskar plats mot fritt vivre å större landtställe eller herrgård, der tillfälle gifves till ytterligare förkovran. Vill anses som familjemedlem och önskar eget rum. Svar med referenser till »K. S-W.», Göteborg 5, p. r.

NITTONÅRIG bättre flicka, som genomgått husmodersskola önskar plats som husmoders hjälp. Svar till »1sta okt.» Finspong p. r.

LÄRRARINNA önskar 1 sept. eller senare plats i familj att läsa med nybörjare eller vara behjälplig med läxläsning samt alla förekommande göromål. Har genomgått seminari- um, skolkök m. m. Svar tacksamt till »21 år» Genevad p. r. (Halland.)

UNG, frisk och stark flicka, af god familj, önskar plats att vara hus- moder behjälplig i ett godt hems skötande. Äfven villig deltaga i affär el. d. Kunnig i räkning och skrif- ning samt enkel bokföring. Svar märkt, »Villig och pålitlig 1917»

19-ARIG, realskolebildad flicka önskar plats i familj att läsa med barn och vara behjälplig med hushållsgöromål. Betyg från föregående plats. Svar till »Pålitlig», Iduns exp. Stockholm f. v. b.

MEDELÅLDERS hushållskunnig, bättre flicka, kunnig i enkl. och finare matl. bakning, inläggning samt sömnad och handarbeten och allt som tillhör ett fint hems skötande önskar plats som Husföreståndarinna hos bättre herre eller hushållsfr. i mindre fam. Finaste rek. Svar till »På- litlig» Iduns exp. f. v. b.

EN BÄTTRE anspråkslös flicka önskar plats som hjälp och sällskap hos äldre dam. Tacksam för svar till »E. B.», Iduns exp.

20-ARIG BÄTTRE, bildad, verkligt snäll och barnkär flicka önskar plats som barnfröken och husmoders hjälp eller såsom hjälp och sällskap åt ensam dam. Villig att läsa med mindre barn. Betyg och rek. fin- nas. Tacksam för svar till »Villig och pålitlig familjemedlem» Ström- stad p. r.

Ung flicka,

som har sitt hem i Tyskland men för närvarande vistas i Sverige söker anställning i hem på landet vid bruksegendom eller dylikt, för att tala och läsa tyska med barnen och event. vara behjälplig med kontors- arbeten vari hon äger vana. Hon behärskar svenska språket. Vid lön fästes mindre afseende än vid vänligt bemötande. Svar emotes tacksamt under adress Konsul Einar Hörstedt, O. Kajgatan, Malmö.

Allm. Svenska Sjuksköterske- fören. Sjuksköterskehem, Katarinavägen 9 B. 5 tr. (vid Kata- rinahissen). Rikstel. 9427. Allm. Tel. 318 97. Utsänder exam. sjuk- sköterskor till all slags privatvård och fasta platser.

Endast väl meriterade sköterskor antagas i föreningen.

Ung flicka,

som med goda betyg genomgått Hem- slöjdens väfskola önskar plats som biträdande väflärrarinna på folkhög- skola eller i familj. Något kunnig i enklare handarbeten. Svar till »Biträdande», Malmö p. r.

TVA BÄTTRE flickor från landet önskar plats som kamrater i vänlig familj, omkring den 1 nov. att jämte husmoder utföra hemmets sysslor. På lön fästes ej stort afseende. Önska anses som familjemedlemmar. Svar till »1 nov.» Hudiksvall p. r.

UNG ENKEL 24 årig flicka önskar plats i finare familj som hjälp och sällskap, är kunnig i alla inom ett hem förekommande göromål och är villig deltaga däri (ej tvätt och skurning) kunnig i alla slags sömnad och handarbeten. Svar inom 10 dagar till »Familjemedlem Irma», Lund p. r.

Ung flicka

som genomgått folkhögskola önskar mot fritt vivre plats i familj att hjälpa till med husliga sysslor. Ar äfven villig hjälpa till med läxläsning och skrifgöromål. Svar till »Familjemedlem», Annonkontoret Svea, Norrköping, f. v. b.

INACKORDERINGAR

Villahem att dela.

2 å 3 bild. hurt. damer få dela hem- treflig, vinterbonad villa med medelålders fru, om de själfva åtaga sig eldning och städning. Till dis- position: 2 sofrum, del i stor dag- ligsstuga med öppen spis, kök och servis. R. T. Spånga 16, A. T. Spånga 350. Svar före 16 okt. märkt »Gemensamma vinterkällare», Iduns exp.

Snättinge hvilohem

rekommenderas för äldre och kon- valecenter. Goda ref. Postadr. Älv- sjö. Allm. Tel. Huddinge 9.

Syster Majas

Barnpensionat, Lyckebo, Rönninge. Öppet året om. Rikstel Br. 14.

DIVERSE.

Frielev i gobelinväfnad

nu genast hos Ameli Fjæstad (6 mån.) Rackstad, Arvika.

Brudutstyrlar

såväl enkla som finare, samt Dam- och barnunderkläder ständigt på lager i Helsingborgs Linneutstyrelseaffär, Malmö Rikstel. 48 12.

Babylådan
Enkelt, fullständig utstyrelse för späda barn, välsydd och af bästa kvalité, pris 10 och 15 kr. pr låda be- roende på monterig. Sändes med moi efterkräft. A. C. Cronquist & Sor, Riks tel. 15. MALMÖ

Kvinnliga platssökande och lediga platser

såväl inom hemmen som öfverallt där kvinnlig arbetskraft kommer till användning kungöras fördelaktigast genom annons i Idun, landets äldsta och största kvinnotidning, som läses i alla bildade svenska hem från Ystad till Haparanda. Annonser mottagas af de festa annonsbyråer i riket eller insändas direkt till

Iduns annonskontor, Stockholm.

Professor PATRIK HAGLUNDS
Gymnastisk-Ortopedisk-Kirurgiska Privatklinik.
R. T. 7025. Stureg. 62, Stockholm S. T. 8301.
För behandling af stöje- och rörelseorganens skador, sjukdomar, deformiteter och funktionsrubningar

Doktor Neuman
Kungsporspl. 2, Göteborg.
Tel. 45 46.
- Elektrisk behandling -
(för nervsjukdomar och reumatiska åkommor).

Doktor J. Arvedsons kurs
i Sjukgymnastik, Massage
och Pedagogisk Gymnastik
medför enl. kungl. maj:ts medgifvande samma komp. o. rättigheter som en kurs vid Gymn. Central-Institutet.
Kursen 2-årig börjar den 15 sept. Prospekt på begäran gen. Dr J. Arvedson: adr. Odeng. 1 Stockholm.

Gymnastikdirektörsexamen
aflygges efter 2-årig kurs af kvinnliga elever vid

Sydsvenska Gymnastik-Institutet.
Ny kurs börjar den 14 sept.
Prosp. gen. Kanton J. Thulin, LUND

Göteborgs Gymnastiska Institut
Fullständigaste ettåriga kurs i Sjukgymnastik och Massage
Nästa årskurs börjar i Sept.
Begär utförligt prospekt!

Med. Dr. E. Kleens
ettårig kurs i massage och sjukgymnastik för Damer och Herrar
börjar den 1 oktober kl. 10 f. m. Mästersamuelsgatan 37, 2 tr. Obs! Prospekt begäras och anmälningar mottagas städes under adr. Engelbrektsgratan 43 B. Stockholm.

Vid Professor Unmans Institut
börjar d. 20 sept. ny (ett-årig) kurs i Massage och Sjukgymnastik
Begär prospekt.
Brunkebergsgatan 9, Stockholm.

Hår-
vatten för erhållande af mjuk och kraftig hårväxt (världsfabrikat).
Pris kr. 4,90 och 5,50 + porto. Försändes diskret.
Franska Parfymmagasinet, Hofleverantör, Drottningg. 21. Sthlm.

Talrika anmälningar
om lediga platser för stenografer o. maskinskrifvare ingå dagligen. Våra samtliga utexaminerade elever ha erhållit engagement, hvarför nya kurser anordnas den 10 och 15 sept samt 1 okt. Kurserna medföra fullständig utbildning.

Stenografbyrån,
(Sveriges Centralinstitut för stenografi och maskinskrifning).
St. 27 87. Regeringsgatan 31. Stockholm.

Obs! På grund af de nuvarande svåra bostadsförhållandena har institutet ordnat frågan om pensionsrum för elever i samband med utvidgning och förflyttning af lokalerna den 1 oktober.

Det spelar en stor roll att uppträda med vackra och blanka naglar
LYX NAGELPULVER
ger utan besvär, en härlig glans åt naglarna.

WALLMA TEXTILSKOLA
Norrländsgatan 16, Stockholm. Allm. tel. 9815.
Undervisning i konstbroderi, knyppning, kläd- och linnesöm samt barnkläder från 5 okt. 1917.
Prospekt på begäran.

ELSÄ WALLMARK,
Lärlarinna i S:ta Birgittaskolan 1911-1917.
Adr. till 1 okt.: Haga, Sthlm 3. Allm tel. 4415. Riks. 11520.

STA BIRGITTASKOLAN

GRUNDAD 1910
19-21 REGERINGSGATAN 19-21
STOCKHOLM
RIKSTELEFON 141 08 ALLM. TELEFON 51 90

Förnämsta läroanstalt för kvinnligt handarbete. Undervisning i: Klädsömnad, Fransk linnesöm, Barnkläder, Konstbroderi, Spetsöm, Filet ancien, Monteringar m.m. I äkta Bryssel och Franska spetsar, knypplade och sydda, meddelas fr. o. m. höstterminen undervisning af införskrifven diplomerad belgisk lärarinna. Föreläsningar: Comtesse G. och Fröken Elisabeth Thorman. Anmälningar dagligen 10-5. Höstterminen börjar den 15 september. 6 friplatser. Prospekt på begäran. Beställningsafdelningen: Specialité: Franskt Lingerie. Broderier och spetsar i stort urval.
EMMY KYLANDER

Åby Privata Lanthushållsskola
STRÄNGNÄS
För bildade flickor börjar 4 mån. kurs i medio af oktober. Praktisk och teoretisk undervisning i till ett lanthushåll hörande ämnen, ävensom mjölkhantering, beredning af hushållsmör, höns och trädgårdsskötsel, djurvård m. m. Friskt läge, moderata avgifter, fackutbildad, skicklig föreståndarinna och goda lärarekrafter. Upplysningar genom
Direktör Erik Hellström, Lantmannaskolan Strängnäs.

Doktorinnan Bergmans Målarskola.
Elever mottagas i Porslins-, Olje-, Akvarell- och Gobelinmålning. Miniatur på elfenben. Beställningar mottagas. Allm. Tel. 24996.
Humlegårdsgatan 10, 2 tr.

ALTIFIN
För hösten!
Dräktpåsen "ALTIFIN"
(patent)
för skydd mot mal och damm.
Säljes i hvarje välsorterad affär samt i parti hos
JOHN BLOMBERG & Co A.-B.
STOCKHOLM.
TELEFONER: ALLM. 5113, RIKS 12 01 & 12 02.

Husqvarna Symaskiner
Svenskt välkändt fabrikat, solid konstruktion, lätt gång, stor hastighet
Förmånliga afbetalningsvillkor
Kvalitetsmärke.

Våra små "slitvargar"
behöfva nya kläder.
PRENUMERERA NU GENAST PÅ "BÄRNGARDEROBEN"
Illustrerad tidning för barnkläders förfärdigande. Dubbelsidig mönsterbilaga gratis till hvarje nummer.
Prenumeration verkställes å närmaste postanstalt eller bokhandel. Priset är: för 1/2 år Kr. 1:60, kvartal 90 öre.
Iduns Expedition, Stockholm.

LAIT DE ROSE
Hudvårdens Drottning.
Borttager alla rynkor. Gifver den vackraste teint, gör huden mjuk och bländande hvit. Erhålles hos alla 1:sta klass Parfymeri-, Drog- och Coiffyrafärer. Pris pr Fl. Kr. 4.50. — Engros Depot Madsen & Wivel, Köpenhamn.

Målarskolan, 38 Smålandsgatan. Tel. Brunkeb. Undervisning i Porslin- & Oljemålning, G. lenkläder, läderplastik m. fl. ämnen. Lager af porslin, materiel för måln. Porslin brännes.
Emma Nordberg, Augusta Peterson.

Birgitta-Skolan
Beridarebangatan 17,
börjar i September sin 15:de termin i klädsömnad, linnesöm, barnkläder, konstbroderi, knyppning etc.
Praktisk och teoretisk kurs i väfning. Betyg efter genomgång fullständiga kurser. 3 frielevplatser.
Anmälningar till hösttermin emmottages skriftligen eller i skola lokaler. Prospekt på begäran.
Riks 180 63. Allm. 41 43.
Elisabeth M. Glantzberg.

PÄRMAR
till IDUN kunna erhållas hos hrr bokhandlare eller direkt från IDUNS EXPEDITION, mot likvid i postanvisning, till följande priser:
Röd pärm, med guidtryck, till "Idun" . . . Kr 1: 50 + porto 40 öre
Röd eller grön pärm till "Iduns Romanbibl." " 0: 50 + " 10 "
Röd eller grön pärm till "Iduns Hjälpreda" " 0: 50 + " 10 "
Samtliga tre pärmar " 2: 50 + " 40 "

"På säker grund byggas solida bus - en väl placerad annonsering förfelar icke målet".
Idun som är fämnt spridd öfver hela landet ställer gärna sin erfarenhet till Eder tjänst.

Levnadstolkningar
utarbetas af skicklig astrolog. Upp gif födelsedag och år, födelseor namn och fullständig adress sam bifoga 30 öre i frimärken. Abs ropa denna tidning. Astrolog Vill Leidner, Strömgatan 10, Kalmar.
Mot grått hår och mjäll
Härmed meddelas att det utmärkt och så mycket efterfrågade härvatt net mot grått hår, som förhindrar håravfall och fullständig borttager mjäll och som öfver 40 års tid förts i Fanny Gelin Parfymmagasin, Malmstorgsgatan Sthlm, numera fås under adr. Firm Fanny Gelin, Norrviken. Rikstel Norrviken 14. Pris 5:50 fraktfritt

Lärobok i tyska för nybörjare
af S. A. Kalin. Pris inb. 2,25 Lärare i tyska erh. på begäran ett profex. mot ins. af 1 kr. + porto 20 öre från Bokförlags A.-B. Svi thiod, Stockholm.

Ferrin
Fås på apoteken.
Bästa järnmedel,
apititgifvande, styrkande,
Föreskrives af många läkare.
Apoteket Lejonet, Malmö.

Ny sång till piano:
Moderlängtan
af N. O. Sjödin
Pris 60 öre + porto.
Sändes mot postförskott från
Sjödins Musikförlag, Fagerviksverken.

Skånska Handelsbanken.
Fonder 21,850,000 kronor.
Stockholmskontor: Arsenalsgat. 9.
Filialer: { Södermalmstorg 8.
Sturegatan 32.
Uthyr kassafack.
Emottager värdehandlingar i öppet eller slufet förvar.
Fondafdelning. Kassafack.
Idun utgifver denna vecka i A och B.